

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“

Opggericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGDIENST } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20 Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeran. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Bericht. — Kunst, Kunstnijverheid en Huis-
vijft. — Het Zandberger Werk. — Persoverzicht uit
de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers.
Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-
Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den
Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van
31 Oct. tot 7 Nov. 1923.

Voor hen die NA 1 OCTOBER als lid dezer
Vereeniging toetraden of alsnog toetreden,
geldt de contributie van het loopende jaar
ook voor het volgende (1924).

Voor de Tropen
is het beroemde merk
„His Master's Voice“
GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De
grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO,
MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR,
MASSENET, enz. raden U in hunne atesten aan,
uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst
begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal
gebied verleen hunne medewerking.
ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

VOORDAT GE
uw Meubelen koopt, bezoekt eens onze Toonzalen.
Grootte sorteering in Slaap-, Huis- Zit-, Heeren-
kamer- en Salon-Ameublementen.
„t WOONHUYS“, Parkstraat 69
Let wel GEEN Filialen TEL. H. 5328

BESCHIKBAAR.

A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST
ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage,
Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste
inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt
uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**.
Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk
geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur.
Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES.

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Undergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
in de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820
Brood - Beschuit Banket
Geregelde bezorging in alle wijken van DEN HAAG, SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

COLUMBUSSTRAAT 159
TEL. M. 5307
J. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH“

Bericht.
In afwachting van nadere berichten uit Indië, alwaar een Comité zich gevormd heeft, ten doel hebbende de oprichting van een Indisch Bronbeek ten behoeve der oud-militairen, heeft het Hoofdbestuur, op vereerend verzoek, zich bereid verklaard de leiding dier actie, hier te lande, op zich te nemen.
Gelden voor dit doel kunnen voorloopig worden toegezonden of afgedragen aan den Secretaris-Penningmeester, Heulstraat 17, en zullen in dit blad worden verantwoord.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

TWEE TENTOONSTELLINGEN
in de rijke middenzalen van het „Paleis der Conincksvrouwe“ te Amsterdam, waar maandenlang een schat van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid te bewonderen viel en Boeatan's zeldzaam mooie Soemba-weefsel-tentoonstelling te 's-Gravenhage in een zich daartoe goedleerende zalen van „Hotel de Witte Brug“, voor enkele dagen welwillend in bruikleen afgestaan, behooren thans beide weer tot het verleden.
Hoewel zij, als ongelijksoortige grootheden, niet met elkander te vergelijken zijn, — de eene mocht zich o.a. verheugen in duizenden, de andere slechts in tientallen bezoekers — toch bestaat de overeenkomst: dat beide dienden tot het opwekken van waardeering, zoowel voor het Kunsthandwerk, als voor de kunstvaardige Inboorlingen van Nederlandsch Indië. En als zoodanig mochten dan ook beide van deskundige en belangstellende zijden welverdiende lof oogsten.

De rijkdommen door het Koloniaal Instituut tentoongesteld, waarbij niet het minst de aandacht trokken de zijden ikatweefsels der collectie Batenburg door den heer en mevrouw Vattier—Kraane aangekocht, welke wij ook nog eens in Den Haag hopen te mogen laten kijken, zijn elders uitvoerig beschreven; hier willen wij thans meer in het bijzonder het een en ander mededeelen omtrent onze „Soemba-tentoonstelling“; welke hoogstwaarschijnlijk binnenkort nog in andere steden van het land te zien zal zijn. Er is reeds een verzoek ingekomen om de weefsels tijdens de ethnologische vacantie-cursus van half December tot half Januari a.s. in Amsterdam ten toon te stellen.

De heer en mevrouw Maurenbrecher, die gedurende hun tweejarig verblijf op Soemba deze prachtdoeken verzamelden, geven wel blijk van groote offervaardigheid door voor zoo langen tijd van deze kostbare versierselen van hun huis afstand te willen doen. „Boeatan“ mocht zich dan ook wel gelukkig achten, dat, toen hare presidentie, bij gelegenheid van eene bespreking met Kapitein Maurenbrecher over het vertoonen van lanfaarn-plaatjes naar zijne op expeditie gemaakte foto's ten bate van de oprichting van een „Indisch Bronbeek“, deze fraaie weefsels te zien kreeg, zij den gelukkigen eigenaar er van dadelijk bereid vond ze tijdelijk voor het goede doel af te staan.

En wat kwamen de doeken prachtig uit, in hun volle lengte opgehangen tegen de dofgele wandvlakte; zoo maakten zij een schitterenden indruk, stellig alles overtreffend, wat tot nu toe op dit gebied te zien is geweest.

In het midden hing het prachtstuk, dat de heer Maurenbrecher, uit dankbaarheid ten geschenke heeft gekregen van den Radja van Rendeh, waarvan het middenveld wordt ingenomen door het motief van de gevlekte sawahslang. Het geheel vertoont een weelde van de schoonste kleursakeringen. Deze vorst, die den bijnaam droeg van „Napoleon van Soemba“, heeft acht zoons, van wie verscheidene zich daarna ook gedrongen voelden den bevelhebber hun erkentelijkheid te betuigen door het schenken van een hunner fraaie kleedingstukken, „slimoets“ genaamd, wyl deze zoo groot en

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE MUZIEKHUIS „TENZER“
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—
Gramofoonplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Garage NASSAU
SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
Verhuren van Luxe Auto's tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

zwaar zijn, dat zij als dekens, als lichaamsbescherming tegen wind en weer kunnen dienst doen, waarin dan ook de dooden worden gewikkeld, als begraven worden.
De ikat-doek van den troonopvolger van Rendeh draagt hetzelfde slangmotief, iets kleiner, geflankeerd wordt door boomvormen, waarop snelde koppen zijn bevestigd. Aan weerszijden van dit doek en daaronder, bij wijze van achterwand voor een eveneens met een dergelijk weefsel belegde divan, hangen ikats, waarin op verschillende wijzen de gedaanten van de garnaal tot schitterend schoon ornament zijn verwerkt.

Aan de overzijde zijn doeken vol gestyleerde paardenmotieven, met een soort van kroon versierd, z.g. kleeden der dapperen. Eigenaardig is, dat de verschillende motieven eenigszins als wapen-bleem kunnen worden opgevat, daar ieder slecht door bepaalde personen, die daarop recht hebben, mag worden gedragen. Bizarde artistiek zijn de hanen- en hertenmotieven, als zinnebeelden van moed en vlugheid, maar ook allerlei vischvormen, poliepen, honden en vogels, o.a. van de Kasuari, die er veel voorkomt, en niet 't minst de menschenfiguren en de z.g. „levensboomen“ tot decoratieve versiering verwerkt dwingen onze bewondering. Laatstgenoemde zijn het mooist in de alleroudste doeken, zoo o.a. bij een die anderhalve eeuw geleden werd gemaakt, een schitterend zacht-oranjebruin gefint weefsel.

Als een lambrizeering, onder deze heldenrij van mannenslendangs, hingen verschillende vrouwen sarongs, die als vrij nauwe kokers tot onder de oksels gedragen worden en niet zoozeer door ikatwerk, dan wel door een eigenaardig soort van supplementair weefwerk uitmunten en waarop veelvuldig vrouwen- en kindermotieven voorkomen, als zinnebeelden der vruchtbaarheid. De banden van heel mooi kralenwerk dienen tot versiering, zooals ook hier vertoond.

Zelfs de paarden worden op Soemba bij feestelijke gelegenheden met smaakvol kralenwerk opgehuurd, waarvan ook een paar voorbeelden op de tentoonstelling te zien waren.

Met voorbedachten rade werden in deze zaal ikat-weefsels, niet alleen als wandversiering, doch ook als portières, als tafel- en divankleed ten toon gesteld, om den bezoekers te laten zien, hoe goed zij kunnen passen in een Westersche omgeving.

Hadden de bezoekers het voorrecht den heer of mevrouw Maurenbrecher ter plaatse aan te treffen, dan kregen zij veel te hooren omtrent al dit moois en de beteekenis er van. Op Zondagmiddag 28 October hield de heer B. M. Goslings, Conversator aan het Koloniaal Instituut, op verzoek van „Boeatan“, die wist hoeveel hij voor deze kunst voelt, er een onderhoudende voordracht over.

Spreeker ving zijn rede aan met de vermelding, dat in de laatste 25 jaren — sedert Boeatan er mede de aandacht op vestigde — de eilanden in den Zuid-Oosthoek van den Indischen Archipel: Flores, Soemba, Sawoe, Timor en Roti, en hierbij aansluitend ook enkele der Zuid-Wester- benevens de Tenimbar-eilanden, een steeds grootere vermaardheid hebben verkregen, als centrum van een zeer hoog staande weefkunst.

Zeer fraai zijn wel de geikatte doeken van Endeh (Midden-Flores) Roti en Sawoe, alsook van enkele kleine nabijgelegen eilandjes, maar aan de spits staan toch zeker de onvolprezen ikatweefsels van Soemba, met hun fors ornament in groot-sche ontwerpen meest van sierlijk gestyleerde dieren- en menschenfiguren op een ondergrond van vlam-mende of fluweelige kleuren.

De prachtstukken van kunst, hier tentoongesteld, zijn op één na — een weefsel in blauw op wit uit het landschap Kodi, in West-Soemba — allen afkomstig van Oost-Soemba, uit een maar smalle strook lands langs Noord- en Oostkust, met nog een klein stuk Zuidkust. In het binnenland van Midden-Soemba worden de weefsels niet geikat, evenmin als op het aangrenzend eiland Soembawa.

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: HOOIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. N. 624

Voor een Rijwiel gaat men bij de
Fa TIMMERMAN & Co.
AVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETTERIJSTR. 170
Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742

HIMA RIJWIELEN
RUDGE-WHITWORTH GOUDSTER

door leeken dikwijls met Soemba vereenzelvigd wordt. De groote, breede ikatdoeken zijn mannendracht dienen als heupbedekking of als schouderdoek voor de aanzienlijken in den lande; de vrouwen weeden zich uitsluitend met een nauwe, lange kroeg. De mooiste weefsels van mannen en vrouwen worden tevens benut als „doodendoek” dus een overledene in het graf te vergezellen, heten berust op de daar heerschende, vaste overtuiging, dat in het leven hierna, in het zielenland, de overledenen in dezelfde staatsie moeten verblijven als hier op aarde.

Het z.g. „ikatten” (binden) is eene bewerking in plaatselijk met bladvezels ombinden en daarna weeden der scheringdraden, vóódat de getouwonderdelen in de schering worden aangebracht, meinde tot het weven te kunnen overgaan. De weefsels worden vervaardigd van grove, zelfgesponnen katoenen garens en op het meest eenvoudige Indonesische getouw n.l. een, waarbij de schering rondloopt om een aan de huisstijlen bestigden scheringboom en een z.g. borstboom, later te betitelen als schootboom, daar deze rust den schoot der weefster, die met haar beenen recht vooruit op den grond zit. In den rug heeft een houten lendejuk, dat met touwen aan den borstboom verbonden is; door middel hiervan trekt zij de schering. Het weefproces voltrekt zich in het bovenliggend scheringvlak en de weefster verschuift dan telkens het ontstane weefsel gedeelte over den borstboom heen. Is de schering op een klein deel na, tot weefsel afgewerkt, dan wordt ze over de breedte doormidden gesneden en worden de overgebleven scheringdraden tot franje-ordjes ineengekraaid.

Op dezelfde wijze, als de draden der schering, er beide boomen komen te loopen, worden ze, echter vóóraf, op een ikatraam, even lang als weefgetouw, gespannen en hierop bundelsgewijze omsnoerd met eenige vezelsoort, over getuilen van onderscheiden lengte, zooals het kleurtraam, dat men vereischt te verkrijgen, vereischt. Spreker geeft aan hoe op Soemba die draden worden geikat door slechts één omwinding en twee kleuringen, b.v. eerst in een indigo-kuip tot blauwverving van de onomwonden gedeelten, gevolgd door een losmaken der omwindingen van die gedeelten, welke b.v. met een aftreksel van kajoe verpang, rood geverfd moeten worden, bij welke verving de reeds blauwgekleurde gedeelten dan onkerviolet worden, soms bij zwart af; om ten slotte ook alle overige ombindsels af te nemen, waaronder de draden roomkleurig wit gebleven zijn. Na dit ikatten en een veelal nog uit de hand met penseeltje nakleuren in lichtblauw, geel of roose — z.g. „schaduw” of „tinten” — der witte gedeelten, staat dan het geheele patroon, als een wonder van conceptie en van kleurschakeering, in de draden der schering en behoeft nog slechts de inslagdraad op het getouw te worden aangegeven.

Spreker wijst op het bijzonder groote voorstellingsvermogen, dat vereischt is voor het ontwerpen der samengestelde kleurpatronen en voor het aanbrengen er van door middel eener omwinding van gespannen draden, zulks te meer, indien ook op Soemba, zooals van elders wel bericht wordt, dat ikatten door geroutineerde werksters uit het hoofd gebeurt. Het ikatten geschiedde vroeger uitsluitend door de vrouwen en meisjes van stand — een versterzoon huwde veelal met de knapste weefselpatroon-ontwerpster — een slavin weefde dan weder het kleed af. Tegenwoordig wordt er ook door de vrouw uit het gewone volk geikat. De eerste ikat-weefsels, die hier bekend werden, zijn daar voor 15 à 20 gulden gekocht, hoewel er, naet onderbrekingen, als gevolg van allerlei bijge-

*) Mevrouw Maurenbrecher heeft opgemerkt, dat de weefsters, vóór het ikatten, met houtskool het patroon op de gespannen draden teekenden.

GEPANTSERDE HUTKOFFERS

85 x 50 x 38 f 11.— 100 x 50 x 38 f 12.—
Ruim Koffers 100 x 50 x 50 f 13.50
Boeken Koffers f 8.—

KORTE MOLENSTR. 43

loof en tusschen huiselijke bezigheden in vervaardigd, wel een jaar tijds voor noodig was geweest, met het spinnen van de katoendraad inbegrepen. Dit bewijst, dat tijd en geld van weinig betekenis werden geacht, en hoe die prachtweefsels zoo in alle rust, met volle overgave en toewijding van de kunstenaars werden vervaardigd. Alle factoren voor het ontstaan en in stand blijven eener kernachtige, eigene volkskunst, zooals het ikatweven op Soemba is, waren hiermede aanwezig.

Spreker wees er verder op, dat, hoewel bij het vervaardigen van de ikatdoeken de mannen het weven zelf geheel bijzaak is, de weefsels voor vrouwen daarentegen meermalen versierd zijn volgens een zéér bijzondere weeftechniek, waarbij scheringdraden, die voor de samenstelling van het eigenlijke weefsel gemist kunnen worden, op hoogst ingenieuze wijze, zowel boven, als onder aan het doek, flattant zijn gemaakt. Dit getuigt van groote vindingrijkheid en zoo opnieuw voor een heldere hersenwerking dier kunstzinnige Soembaneesche weefsters, aan wier ontvankelijkheid voor hoogere ontwikkeling z.i. dan ook wel niet getwijfeld behoort te worden.

Na vermeldig, dat op Oost-Soemba, bij de begravenis van een aanzienlijk persoon, soms 40 à 50, en bij die van een radja soms 100 of meer weefsels, waaronder van de oudste en allermooiste, mede in het graf gaan, geeft spreker nog aan hoe de invoer van Europeesche garens en van goedkope anilinerieven alsook de omstandigheid, dat de Soemba-weefsels thans als handelsartikel op bestelling van Chinezen vervaardigd worden, van schadelijken invloed op die weefkunst is geworden, hetgeen zich vooral openbaart in verval van het nationaal-eigene dier kunstuiting, terwijl z.i. de invoer van Europeesche katoentjes tot volkskleederdracht, ten slotte het uitsterven dier weefkunst zal meebrengen. Na weinige jaren zullen, meent spreker, dergelijke prachtige getuigenissen van den kunstzin der Soembaneesche vrouwen alleen nog maar in musea en particuliere verzamelingen te vinden zijn.

De voorzitter van Boeatan, spreker uit naam van alle aanwezigen dankzeggend voor zijn van zooveel studie en liefde getuigende voordracht, spreekt de hoop uit, dat door blijvende, op kennis gebaseerde waardeering, gepaard met liefdevolle aanmoediging tot het blijven beoefenen en het onderwijzen er van aan de Soembaneesche jeugd deze kunst toch nog voor algeheele ondergang behoed moge worden en dat daartoe Boeatan's arbeid en zoo ook deze tentoonstelling het hunne mogen bijdragen.

Het Zandberger Werk.

Een moeilijk probleem voor vele Ouders in Ned.-Indië opgelost.

Door J. H. NIEUWENHUIJS (Res. van Semarang m. v.)

(Vervolg.)

17. Zooals gezegd, werkt „Zandbergen” uitsluitend met gezinsverpleging, tenzij de aard van de kinderen of psychische afwijkingen het te hulp roepen van gestichten noodig maakt.

Nu kan men een kind niet in een gezin plaatsen, voordat men het eerst eenigermate kent, vandaar de aanvankelijke opname in een *Tehuis*.

Dit „Tehuis” is evenals de directeurswoning en de kantoren op „Zandbergen” gevestigd en staat onder leiding van een „vader” en „moeder”.

Dezen hebben een schoone, doch moeilijke taak. Zij moeten de eerste warmtestralen van het gezinsleven aan de weezen geven; zij moeten de dikwijls door ziekte der ouders verwaarloosde gezondheid wederom trachten te herstellen en ook de eerste schaaft halen over de vaak gebrekkig opgevoede kleinen.

18. Na een korter of langer verblijf wordt door de zorg van den Directeur een geschikt gezin uit-

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij „HOUTRUST”

Obrechtstraat 628 Tel. M. 4719

Levert uitsluitend de kwaliteit Hollandsch versch geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
Thuisbezorging zonder prijsverhoging

Aanbevelend, F. Ph. SATONY
DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 628

SPECIALE AFDELING

**HUWELIJS
UITZETTEN
INDIESE UIT-
RUSTINGEN**

VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT

GERZON

DEN HAAG

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosoh. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag
Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding

Speciale afdeling voor

Kleding naar Maat

M. DIJKERMAN

Fred. Hendriklaan 198 - Den Haag - Tel. S. 1384

Schoenen naar Maat

in de beste uitvoering, zeer GEMAKKELIJKE en ELEGANTE MODELLEN

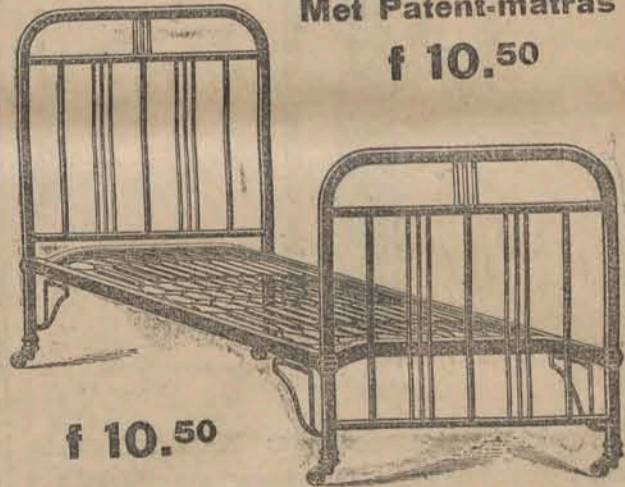
Verzending naar Oost- en West-Indië

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Met Patent-matras

f 10.50

f 10.50

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL D. DOOLAARD

Reinkenstraat 18 - Den Haag - Telef. M. 3137

KUNSTHANDEL LIJSTENFABRIEK

Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpakk.

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

BESCHIKBAAR.

ROVER	LEVERANCIER	OSMOND
OOST EN WEST		
RIJWIELEN		
BIJ		
J. H. C. MERCKEL		
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127		
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461		
DEN HAAG		
VERZENDT NAAR		
ALL STEEL	OOST EN WEST	BATAVIER

Maison van Dooremaalen
◆◆◆ Mauritskade 73 ◆◆◆
Den Haag - Telef H. 7147

**Uitsluitend prima Dames- en Heeren-
kleding naar maat**

Zeer billijke prijzen. - Stalen op aanvraag disponibel.

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren
Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. M. 5975

*Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.*

Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

gezocht, waar het kind, voorzien van een geheel nieuw uitzet, als eigen kind wordt opgenomen en opgevoed. De pleegouders ontvangen daarvoor een zeker bedrag aan kostgeld en „Zandbergen” zorgt bovendien voor kleding, schoolgeld, en andere benodigdheden.

In normale gevallen blijven de kinderen bij hun pleegouders tot hun meerderjarigheid en ontstaat er een hechte band tusschen beiden, die niet verbroken wordt, zelfs niet, wanneer de kinderen later in hun eigen onderhoud voorzien.

Dit is een van de grootste voordeelen van de gezinsverpleging: *het gevoel van een eigen ouderlijk huis te hebben teruggekregen.*

19. Ook voor de tijdelijk-vepleegden, (zie hierboven), is de gezinsverpleging als aangewezen, zij het in eenigszins anderen vorm dan voor de duurzaam-verpleegden is geregeld.

De pleegouders van genen worden gehuisvest in woningen van een te Amersfoort in aanbouw zijnd tuindorp. Zij huren deze huizen van de Maatschappij tegen matigen huurprijs, doch nemen daarbij de verplichting op zich om tijdelijk hoogstens vier kinderen tegen billijke vergoeding te logeeren te nemen. De kinderen worden als eigen kinderen behandeld en Zandbergen betaalt een zeker bedrag aan kostgeld en zorgt voor de kleding en verdere uitgaven.

20. Voor deze categorie zijn er in Nederland zeer veel ouders, die tijdelijke hulp voor hun kinderen vragen, zoodat het mogelijk is, waar dezen blijkens de ervaring de meeste last geven, door gemis aan tact en medewerking, een keuze te doen onder hen, van wie men mag verwachten, dat zij de gemaakte bepalingen zullen nakomen en zoo werden alleen kinderen opgenomen wier vader (moeder)-voogd(es) gunstig bekend stonden blijkende uit een rapport van den Armenraad, zoodat bij alle opgenomen kinderen de verwachting werd gekoesterd, dat zich geen moeilijkheden zouden voordoen.

21. Uit het bovenstaande blijkt dus, dat „Zandbergen” een philanthropische instelling is met ruim arbeidsveld en ruime opvatting op godsdienstig gebied. Protestanten van alle richting, Roomschen, Oud-Katholieken, Israëlieten, zij allen kunnen ouderlooze kinderen hunner gezindte aan de hoede dezer instelling toevertrouwen. Al die kinderen van zoo uiteenloopende gezindte worden opgevoed in den geest, zooals hun eigen ouders dat zouden gewenscht hebben.

Na de opnemng van weezen of andere hulpbehoevende kinderen wordt de vraag, tot welke godsdienstige richting zij behooren, in de allereerste plaats overwogen. Bij de besprekingen vóór de opnemng komt deze vraag in de allerlaatste plaats ter sprake.

22. „Zandbergen” is, door haar systeem van werken, de eenige instelling, die toegankelijk is voor kinderen van beteren komaf, die hun ouders, hetzij voor goed, hetzij tijdelijk missen.

Want niet alleen wat de godsdienstige gezindte betreft, ook wat de maatschappelijke omgeving betreft, wordt rekening gehouden met het milieu, waaruit ze afkomstig zijn.

De kinderen van Zandbergen vertegenwoordigen dus geen bepaald type. Het meerendeel der weezen is onvermogen, doch zelfs die worden verder opgeleid, als zij de daartoe noodige gaven bezitten, tot hogere betrekkingen dan van werkman in het algemeen.

In Indië zijn thans verscheidene ambtenaren en beambten, die in zeer goede betrekkingen werkzaam zijn en die hun opleiding aan Zandbergen te danken hebben.

23. De groote omvang van het werk deed mij eenigszins lang bij de beginselen, die daarbij in het algemeen gehuldigd worden, stilstaan en ik kan dan ook niet nalaten het voorgaande nogmaals in de ernstige overdenking mijner lezers aan te bevelen, vooral de leden 12 en 22, waaruit men zien kan, dat thans de gelegenheid open staat om

Grand Pension VILLA DES ROSES
DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
Scheven. Boschjes.

Eerste Rang Familie-Pension
Stroomend Koud- en Warm Water

Voor groote Families speciale overeenkomst

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafrâichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

kinderen, die in Nederland hun opvoeding moeten krijgen, geheel of gedeeltelijk, onder dak, behoorlijk en goed, te brengen.

Hoe licht is er iemand, die in zijn omgeving menschen ontmoet, die niet goed raad weten met de opvoeding van hunne of anderer kinderen. Bij de Directie van „Zandbergen” vindt men steeds een welwillend gehoor voor alle bezwaren dienaangaande.

Zelfs dan, wanneer de instelling-zelve geen hulp kan verlenen, wordt men zeer dikwijls op de weg, die tot een oplossing leidt, gebracht.

In de eerste plaats trachte dus een ieder om hulpzoekenden in aanraking te brengen met Zandbergen¹⁾ door dezès vertegenwoordiger.

24. Welke zijn nu de hoofdmomenten van de boven uiteengezette regeling?

a. De keuze van het pleeggezin.
b. Het toezicht op en de voeling met dat gezin en het kind, dat daarin geplaatst is.

c. De geregelde berichtgeving.

25. a) De keuze van het pleeggezin.

Hoe is het mogelijk voor al die kinderen steeds geschikte pleegouders te vinden? Hoe komt ge aan die pleegouders? waren de natuurlijke vragen, die ik den heer Ortt, na al zijn mededeelingen betreffende de opnemng van kinderen, stelde.

Zijn antwoord was: Nagenoeg alle pleegouders hebben zich als zoodanig aangeboden. Zij rangeeren tusschen de beste standen en ambachtslieden. Wij hebben dus keus genoeg voor alle soorten kinderen. Ons register bevatte over het eerste kwartaal van dit jaar vijftig nieuwe aanbiedingen en dat gaat steeds zoo door.

Het door Zandbergen gehuldigd beginsel om de verpleegden over het geheele land te verspreiden en bij voorkeur niet te vereenigen in bepaalde plaatsen of in een bepaalde streek, werkt er toe mede het aantal aanvragen te vermeerderen, zoodat we elk kind zijn eisch kunnen geven wat dat betreft.

26. Het is bijna regel, dat de plaatsing van een kind in een gemeente, waar nog geen kinderen van Zandbergen waren gevestigd, steeds ten gevolge heeft, dat binnen een maand daarna aanvragen uit die gemeente inkomen. Ook komt het veelvuldig voor, dat nieuwe pleegouders enkele dagen, nadat zij een kind ter opvoeding thuis hebben gekregen, vragen om een tweede.

27. Uit deze uiteenzetting blijkt duidelijk, aldus de heer Ortt, dat het ons in normale gevallen niet ontbreekt aan een ruim aantal beschikbare pleegouders. Wij hebben slechts een gelukkige keuze te doen uit de vele aanvragen.

Bij mondelinge aanmelding kan reeds veel worden opgemaakt omtrent de geschiktheid van de sollicitanten en in den regel wordt de eerste indruk later bevestigd.

Bij schriftelijke aanvraag is dit moeilijker, doch de brieven geven toch zeer dikwijls aanwijzingen omtrent het gezin, die bij nader plaatselijk onderzoek blijken met de verwachtingen die men er van koestert, overeen te komen.

28. Zeer zelden en alleen in abnormale gevallen komt het voor, dat naar een geschikt gezin gezocht moet worden, of wel dat aan bekende personen — zooals reeds beproefde pleegouders — moet worden gevraagd, om zich nog eens met de opnemng van een onzer weezen te belasten.

Deze bijzonder geschikte gezinnen krijgen dan vaak kinderen geplaatst, die moeilijk zijn in de opvoeding en het daardoor bij andere pleegouders te bont hebben gemaakt, zoodat zij daarvan moesten worden weggenomen, of wel zijn weggestuurd.

Voor dergelijke kinderen wordt dan meestal een verhoogd kostgeld gegeven en wanneer ook in het

¹⁾ Doch ook trachte men alles in het werk te stellen om te zorgen, dat de grondslag, waarop Zandbergen steunt, niet verzwakke, doch voortdurend in hechtheid toeneme, m.a.w. dat het aantal leden (à f 5.— 's jaars) en begunstigers (à f 2.— 's jaars) voortdurend stijge.

Ga niet naar de Tropen
zonder origineele Voedingszouten
en **AURUM POTABILÉ**
van JULIUS HENSEL

Deze preparaten zijn daar onmisbaar en meer dan hun gewicht aan goud waard. Vraag gratis Prospectus aan uwen Apotheker of schrijf er om aan
Kantoor Ned. en Kol. „Henselwerke”, Apeldoorn

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
ALLEEN NOORDEINDE 162A. DEN HAAG TELEFOON 4782

paald goede gezin de opvoeding niet het gewenschte verloop heeft en ook een langer verblijf het Tehuis niet tot het gewenschte resultaat leidt, worden meestal de verpleegden ongeschikt verklaard voor verdere gezinsopvoeding en wordt voor hen plaatsing in een gesticht gezocht.

29. b) Het toezicht op en de voeling met dat gezin en het kind, dat daarin geplaatst is. Het onmisbare toezicht op en bovenal het aanwensen van de groote lijnen in de opvoeding is het werk van den Directeur. Hij, die zelf alle pleegkinderen heeft uitgekozen, kent dezen persoonlijk, leeft met hen voeling houdend en door hen, met de anderen, inzake de belangrijke paedagogische vraagstukken, voor elk kind op te lossen.

30. Het spreekt wel vanzelf, dat, wanneer de verpleegden van Zandbergen in een gezin zijn geplaatst, de taak van de opvoeding niet geheel aan de pleegouders moet worden overgelaten, al spelen zij daarbij een hoogst belangrijke rol. Hetzij direct, hetzij indirect, moeten zij voortdurend in verbinding staan met den Directeur, opdat zij bij hem kunnen vinden in de moeilijkheden, die zich bij de opvoeding kunnen voordoen.

31. Dat toezicht, beter aangeduid door den naam "samenwerking", tusschen Directeur en pleegouders, is noodzakelijk, niet alleen om misbruiken van de opvoeding te voorkomen, doch vooral en in de eerste plaats om de pleegouders de groote verantwoordelijkheid, die zij op zich genomen hebben, te helpen dragen en bij hen de belangstelling in hun gewichtige taak gaande te houden.

32. Deze samenwerking kan het best geschieden, indien de Directeur de pleegouders geregeld kon bezoeken om over de belangen der kinderen te spreken, en zoo de opvoeding der kinderen tot een goed einde te brengen. In de praktijk echter is dit niet steeds toenemend aantal verpleegden en de omvang van de correspondentie en dergelijke werkzaamheden van den Directeur, onmogelijk.

33. Daarom werd in 1918 besloten een inspectie-ambtenaar aan te stellen, die de taak des Directeurs ten dezen zou overnemen: een taak, die betrekking van inspecteur(-trice) tot een van de belangrijkste maakt onder de verschillende functiën die voor den goeden gang van zaken bij „Zandbergen” moeten worden vervuld.

Om hem (haar) draait grootendeels de kern van het Zandberger werk: de plaatsing in gezinnen, het toezicht op de opvoeding en het tijdig ingrijpen, indien deze dreigt in een verkeerde richting te worden geleid.

(Wordt vervolgd.)

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De bezuiniging.

De *N. Soer. Cri.* mocht een onderhoud hebben met een der leidende ambtenaren van de Bezuinigingsinspecteur en verkreeg aldus een algemeen overzicht in verschillende aangelegenheden betreffende de bezuiniging. Hieronder volgt het meest belangrijke:

Zooals bekend is, zal zoo spoedig mogelijk eene *generale Thesaurie* door het Gouvernement worden opgericht, waarvan het reeds tot stand gekomen Bureau voor de Financiële Statistiek een voorlooper is.

De taak en de werking van dit Bureau zijn in de eerste plaats de geldzaken van het land. En het moet worden gezegd, dat het nieuwe kantoor reeds belangrijk voorbereidend werk doet.

De preventieve werking van dit Bureau en van de eigenlijke Bezuinigings-inspectie valt thans reeds duidelijk te constateeren. Meerdere groote

diensten — waarbij bovendien de neiging tot bezuiniging door eigen gezonde opvattingen sterk genoeg was — zullen voor 1923 beneden de vrij aanzienlijk besnoeide begrooting blijven. Er wordt inderdaad eindelijk in ambtelijke kringen veel meer op geld gelet, dan vroeger het geval was.

De achterstand in het verzamelen der administratieve gegevens bij tal van diensten — welke een algemeen overzicht bemoeilijkt en tijdelijk ingrijpen van den Bezuinigingsdienst bij begrotingsoverschrijding belemmerde — wordt voor een groot deel ingehaald. En meerdere belangrijke takken van het Gouvernementeel bedrijf oefenen thans — in tegenstelling met vroeger — zelf een scherpe begrotingsbewaking uit, welke den arbeid der Bezuinigings-inspectie aanzienlijk verlicht.

De liquidatie van het overtalrijke tijdelijk personeel wordt krachtig doorgezet, voor zoover de dikwijls lastige omstandigheden — contractuele verplichtingen, schriftelijke en mondelinge toezeggingen van daartoe bevoegde ambtenaren — dit mogelijk maken.

Vele ingenieurs, die door het stopzetten van allerlei werken overbodig waren, benevens een groot aantal hunner ondergeschikten, zijn op wachtgeld gesteld, ontslagen en waar mogelijk gepensionneerd.

En zoo wordt de bezuiniging overal met kracht doorgezet, al blijft ten aanzien van het tempo hier en daar nog wel te wenschen over.

De Bezuinigings-inspectie speelt daarbij binnenskamers ongeveer dezelfde rol als de Volksraad in het openbaar. Zij oefent voortdurend, schriftelijk en mondeling ter plaatse critiek uit op de wijze van uitvoering der genomen bezuinigings-maatregelen.

Zij slaat acht op alle artikelen en berichten in de pers, welke haar al ware het slechts een vage aanduiding verschaffen, omtrent vermeende of werkelijke ongerechtigheden, die met haar arbeid verband houden. Zij houdt rekening met alle brieven — óók de anonieme — welke haar bereiken, betreffende ongewenschte toestanden in financieel opzicht, het niet of onvoldoende uitvoeren van bezuinigings-maatregelen, etc. Zij bestudeert de begrooting, zooals waarschijnlijk geen andere dienst dit doet.

Natuurlijk heeft men over alle ongerechtigheden, welke in financieel opzicht bij alle diensten in de na-oorlogsjaren vooral hebben plaats gehad, de gevolgen van het royale gebaar, waarmede tal van hogere en lagere ambtenaren in die periode behept bleken, een dikke streep moeten trekken. Die uitgaven zijn nu eenmaal gedaan, er is niets aan te veranderen.

Waar men thans echter wel mee te maken heeft, is het teveel aan kapitaal, dat in die periode in de staatsdiensten is gestoken, vast te stellen, te zorgen dat het niet nog grooter wordt en het zoo mogelijk door verschillende maatregelen in te krimpen. Een taak, welke feitelijk ligt buiten de eigenlijke begrotingsbewaking.

Hoogovens op Oost-Borneo.

De *Ind. Cri. W. J. E.* verneemt uit goede bron, dat het niet alleen de bedoeling is om in de Zuideren Ooster-afdeeling van Borneo hoogovens op te richten, maar dat de plannen, waarmede de heer J. van der Waerden, gedelegeerd lid der commissie voor de fabrieksnijverheid in Indië, uit Europa is teruggekomen, omvat de stichting van een hoogoverstaan- en walswerk-bedrijf in Indië, in bedoelde streek.

De onderneming wordt grootsch opgezet; er zullen tientallen millioenen guldens kapitaal mee gemoeid zijn.

Dezer dagen confereerde de hoofdingenieur Van der Waerden in verband met deze plannen te Bandung met den directeur van gouvernements-bedrijven.

In de najaarszitting van den Volksraad zal zeer waarschijnlijk een en ander worden behandeld, ter-

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN

Brandtstraat 2-6 Tel. M. 1478
Ie Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178

DEN HAAG

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamsslagerij, annex
Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
(1882-1922).

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

BESCHIKBAAR.

ORIGINEELE NESTLE

— BLIJVENDE HAARGOLVING —
EEN SIERAAD VOOR IEDERE VROUW
DUUR ONGEVEER EEN JAAR - BESLIST ONSCHADELJK
Houdbaar bij elke weergesteldheid en bij het haarwassen
De behandeling uitgevoerd door specialist - Onschadelijk
haarkleuren - Haarwerken
D. BAZUINE - Den Haag - Korte Poten 23a - Tel. H. 4274

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

**NEDERLANDSCH-INDIË
OUD EN NIEUW**

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

**Haagsche Steenkolen-Maatschij
voorheen J. KEMPS**

Hofleverancier

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

BREDA

ORANJE-HOTEL t.o. het station	BESCHIKBAAR.
----------------------------------	--------------

'S-GRAVENHAGE

PENSION „DE MOOR” v. Bleiswijkstr. 149.	PENSION VAN KLEEF W. de Zwijgerl. 33 Schriftel of Mond. Inlicht. voorh. van Ind. Familiën.
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR	PENSION „STEPHANUS” Statenlaan 138, Tel. S. 460 Refer. v. Ind. Famil. voorh.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
---	--

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf 7.— p.d.	BESCHIKBAAR.
--	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken

Restaurants

Keppelerstraat 274 Tel. M. 2313
Anna v. Buerenstraat 204 - Tel. B. 226

Middagschotel 12—2 uur à f 0.65
Diner 5—7 uur à f 1.10

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

VENI - VIDI - VICI

Prijs niet den dag, vóór het avond is. Prijs nimmer
Whisky alvorens de gerenommeerde

WHITE & GOLD

te hebben geproefd!
Indien niet te uwent verkrijgbaar schrijft

Vertegenw. Fred. Hendriklaan 73, Tel. S. 316, Den Haag

Kasteel „Oud-Wassenaer”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL

Centrale Verwarming, Electrisch

Licht, Baden, Rustige ligging.

LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. M. 3703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

wijl alsdan tevens een beslissing tegemoet kan worden gezien.

De ijzerertsen, waarvan de ontginning ten grondslag ligt aan de uitvoering van deze plannen, bevinden zich in Zuid-Oost-Borneo op den vasten wal tegenover Poeloe Laoet, en het ligt voor de hand dat daar het grootte bedrijf zal worden gesticht.

Het schijnt, dat de ligging dezer ijzerertsen in Borneo voor de ontginning en de verwerking zoo veel voordeliger is dan die van de diep-inliggende ertsen in het merengebied van Celebes, zoodat, aangezien de ertsen nagenoeg van dezelfde samenstelling zijn, de voorkeur is gegeven aan Borneo.

Selatdjaran.

Volgens de Loc. is de proeve voor een machinaal groot-rijstbouwbedrijf te Selatdjaran gestaakt, na aan het gouvernement een schoon verlies van ruim een miljoen gulden te hebben opgeleverd. De administrateur blijft in dienst tot Januari en zou einde September naar Batavia terugkeeren, teneinde daar mede te werken aan het tot stand komen van het uitvoerige en volledige rapport, dat door het Departement van Landbouw over de geheele proeve en haar verloop zal worden uitgebracht. De oorzaken van de mislukking van dit grootsch opgezette plan eener machinale bebouwing van ruim 1000 bouwrijstland — welke voornamelijk te zoeken zijn in het feit, dat men alles ineens heeft ontgonnen en voorts in een verkeerde bevoeiingsmethode, namelijk met gebruikmaking van het getij op de Moesi, waarbij men bedrogen uitkwam — zullen in dit rapport worden uiteengezet.

De mijnen van Poeloe Laoet.

De Loc. (van 25 Sept.) bericht, dat men reeds eenigen tijd bezig is proeven te nemen met het bereiden van paraffine uit de Poeloe Laoet-steenkolon. Men gebruikt hiertoe een uit Duitschland uitgekomen installatie en de proeven, door deskundigen geleid, hebben tot dusverre zeer hoopgevende resultaten gehad, zoodat men verwacht tot toepassing op groote schaal te kunnen overgaan, waardoor het gouvernement de Poeloe Laoetkolon tot het verkrijgen van een waardevol en deugdelijk product zal kunnen benutten.

In het Soer. Hbl. (van 28 Sept.) lezen wij nog o.m., dat in het laboratorium van het mijnwezen doorgewerkt wordt aan de proeven om uit den afval der Poeloe Laoet-kolen en het gruis ook pek, benzol, motorolie en stookolie te trekken.

De excursie der Technische Hoogeschool.

De derde- en vierdejaarsstudenten van de Technische Hoogeschool te Bandoeng hebben van 16—23 Sept. een leerzame excursie gemaakt. Het Soer. Hbl. geeft een opsomming van de bezichtigde werken:

Den 16en Sept. was men vertrokken naar Maos, vanwaar de reis per Serajoedaltram werd voortgezet tot Poerwokerto, teneinde vervolgens met een tiental auto's den rit te maken langs de zoo interessante Bandjar-Tjahjana-bevoeiingswerken; tegen elf uur keerde men in Poerwokerto terug. Den volgende dag werd Djokja bereikt; door ingenieurs van de Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij werden inleidende voordrachten gehouden over de daar te bezichtigen werken.

Den 18en werd 's morgens eerst per extra-trein een bezoek gebracht aan de suikerfabriek „Gesiekap”, waar, alvorens tot de bezichtiging van de fabriek over te gaan, aan de hand van een keurig in elkaar gezet schema — dat aan de hoogeschool is aangeboden en daar een plaats zal krijgen in de modellenzaal — een overzicht werd gegeven van de opvolgende bewerkingen bij de fabricage; behalve de fabriek werd ook de bevoeiing bezichtigd en tenslotte werd, na het gebruik van ververschingen, de terugtocht aanvaard. In den namiddag — de studenten zijn niet gespaard, de tijd is goed besteed — zijn de werkplaatsen der N. I. S., het emplacement Lenipoejangan met breed en smal spoor, en verschillende onderdeelen der beveiliging in oogen-

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.— per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINE

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCHKE KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families

„ DAGELIJKS RIJSTTAFEL „
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.

Centr. Verwarming.

schouwen genomen.

Den 19en ging de reis per extratrein verder naar Moentilan en vandaar met auto's naar Mendoet Boró-Boedoer, waarbij onderweg een nieuwe brug werd bezichtigd. In den namiddag werd Temanggoeng bereikt, waar werd overnacht.

Den 20en is de tandradbaan bij Willem I met de bijbehorende machines en onderdeelen bestudeerd; na de lunch te Willem I ging de reis naar Semarang, waar de vooravond werd inge-omd door voordrachten over de haven en over werke der gemeente. In den morgen van den 21en werd eerst de haven bezocht, daarna de gemeentereiniging, en in den middag de kampongbouw bezien; een passer en een in aanbouw zijnd waterreservoir waarna men te zamen kwam in het Heuvelterre waar de gemeente een tea aanbood. Den 22en Sept. eindelijk zijn de werken en de centrale der Anië in het Toentangdal bezocht, terwijl als besluit de excursie het gebouw der N. I. S. te Semarang bezichtigd, welke bezichtiging werd besloten met gezellig samenzijn.

Het Pacific-Congres.

Het Soer. Hbl. (van 2 Oct.) vernam het een en ander van dr. Valkenburg, een der gedelegeerden van Ned.-Indië naar het Pacific-congres in Australië, omtrent de resultaten van het congres. Wij ontleenen aan dit interview o.m.:

Het eerste Pacific-congres is drie jaren geleden te Hawaii gehouden. Hierop waren Nederland en Ned.-Indië niet vertegenwoordigd, hetgeen toen een vreemde indruk heeft gemaakt. Er werd echter aan het eerste congres in die kringen rief tot veel betekenis gehecht. Toen de betekenis daarvan later bleek, besloten ook Nederland en Indië op het volgende congres vertegenwoordigd te zijn.

Het congres in Australië, dat door gemiddeld 500 personen werd bijgewoond, telde ongeveer 190 buitenlandsche vertegenwoordigers. De landen, welke gedelegeerden gezonden hadden, hebben er naar gestreefd zoo goed mogelijk voor den dag te komen. Het scheen zelfs, of het eene land het andere had willen overtroeven met de bewijzen van zijn wetenschappelijk werk.

Ned.-Indië was daarbij niet achtergebleven en zijn vertegenwoordigers hebben te Melbourne een tentoonstelling gehouden van platen van den Topografischen Dienst, van den Plantentuin, den regenval, woningbouw en ander wetenschappelijk werk. De tentoonstelling had zeer veel succes.

Amerika had niets minder dan een oorlogsschip gezonden, waarop de „Tonic Depth Finder” gedermonstreerd werd, een automatisch werkend toestel tot meting van de diepte der zee, welke meting geschiedt door het uitzenden van een klank en het opvangen van de terugkaatsing van het geluid, waardoor automatisch de diepte bepaald wordt. Het toestel zelf is van een zeer ingewikkelde constructie. Het werd voor de congressisten verschillende malen gedemonstreerd, waarbij verder aan de hand van platen de resultaten van de practische toepassing aangetoond werden. Een dier voorstellingen liet o.a. zien, dat aan de kust van Californië tusschen Los Angeles en San Francisco in 23 weken tijds 1500 metingen waren gedaan. De resultaten met dit toestel bereikt, moeten dan ook merkwaardig zijn en het dure en omslachtige werk van peiling overbodig maken. De gedelegeerden hadden voor deze vinding een bijzondere belangstelling en allen zouden de regeeringen der landen, welke zij vertegenwoordigden, voorstellen, om deze „Tonic Depth Finder” aan te schaffen. Een soortgelijk voorstel zal ook de Ned.-Ind. regeering worden gedaan.

Aan het einde van het congres werden een aantal resoluties aangenomen, waarvan de meeste op Australië betrekking hadden. Eén ervan bepleit éénheid van schaal en projectie in de karteering van alle landen rond den Pacific, waarvan de voorbereiding aan Ned.-Indië werd opgedragen.

Het volgende Pacific-congres zal in 1927 gehouden worden in Japan.

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

De bezittingen van Mardi Poerno zijn:

opstand ter waarde van	f 7550.—
a. 5 tuinen elk van 1½ bouw met den	
b. Veekralen idem	620.—
c. Inventarisgoederen idem van	814.60
d. 3 paarden idem van	1100.—
e. 16 koeien en stieren idem van	3600.—
f. 23 geiten idem van	1250.—
g. 265 kippen idem van	1029.—
h. ingehuurde sawahs, ingekochte za-	
den, enz.	1050.—

Totaal f 17013.60

Zoodra de vereeniging beschikt over voldoende middelen daartoe, zal zij een „Orgaan" uitgeven, waarin van gedachten kan worden gewisseld.

Dat zal een groote kracht bijbrengen. Buitenstaanders kunnen dan deelnemen aan de actie van „Mardi-Poerno" door critiek, nieuwe inzichten, bijdragen, enz.

Grootere opleving moet daarvan het gevolg zijn. En dat is wel noodig, want de verwachtingen der vereenigingen zijn niet tot de afdeling Magetan beperkt, maar strekken zich uit over heel Java. Haar werkingsfeer moet zich naar alle kanten uitbreiden.

Ingevolge beslissing, genomen in de bestuursvergadering van 5 Mei 1923, is eene circulaire rondgezonden, waarin — onder uiteenzetting van toestanden en het doel der vereeniging — het bestuur zich met vertrouwen richt tot het publiek, hopen- de dat velen het streven schoon zullen vinden en genegen zullen zijn eene kleine maandelijksche gift (de minimum-contributie bedraagt f 0.25 per maand) te schenken ter ondersteuning van Mardi Poerno's werk.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over de oude en de moderne Chineseche gebruiken in de Residentie Manado, op het stuk van Huwelijk en Overlijden.

I.

Op verzoek van de Tjeng Lian Vereeniging ter hoofdplaats Manado, hield op Zondag 15 April 1923, voor een gehoor van ongeveer 300 dames en heeren, de voorzitter, in het Chineseche clubgebouw ter plaatse, eene voordracht over dit onderwerp, waarvan de bespreking nuttig werd geacht voor het groote publiek.

Aan de „Keng Hwa Poo" van 3 Mei 1923 werd ter zake het navolgende ontleend:

Nu meer dan 20 à 30 jaren geleden, zeide spreker, was het de gewoonte dat een jonge man, die huwbaar was en nog meer als de ouders tot de geldelijke welgestelden behoorden, dan wel, dat hij zelf voldoende geld bijeen had verzameld om de huwelijkskosten te dekken, bij het uitvoeren van zijn huwelijksplannen in het geheel niet werd gekend.

De besprekingen daarover deden zijne ouders buiten hem om, waarvoor zij een mannelijke of vrouwelijke tussenpersoon gebruikten, die de koppelaar met de andere partij tot een goede uitkomst moest brengen.

Voor het meisje bestond hetzelfde gebruik. De ouders beslisten buiten haar om met wie zij zoude huwen.

Zij zelf en de naaste familieleden hoorden dan wel wanneer de verloving was tot stand gekomen. Het bewijs van de echtheid der verloving bestond hierin, dat van de zijde der ouders van den mannelijken verloofde geknipte doch ongenaaide mannelijke kleedingstukken werden gebracht naar de ouders van het meisje, dat op die wijze de gelegenheid had alvast die kleedingstukken voor haar aantaanden echtgenoot in orde te brengen.

Men noemde dat „antar badjoe". Eerst daarna werd door wederzijdsche partijen

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN

Hotel „PROMENADE"

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf

Prachtige ligging :: Matige Prijzen

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Vereen. „Mardi-Poerno" (wederopbouw) gevestigd te Magetan bij Madioen (Java).

II (Slot).

De vereeniging is opgericht op den 9en October 1921 voor den tijd van 29 jaar en heeft ten doel vordering van landbouw, vee- en pluimveeteelt en visscherij.

Later hoopt zij zich ook te bewegen op het gebied van nijverheid.

Zij stelt zich voor haar doel te bereiken door:

- het aanleggen van fokkerijen en kweekplanten en het verbeteren en uitbreiden van bestaande fokkerijen en fokkerijen van vee, pluimvee, visch en plant;
- het verkoopen van producten;
- het houden van tentoonstellingen;
- het houden van lezingen en demonstraties.

Het bestuur bestaat minstens uit 5 leden en vult vacatures zichzelf aan.

Het eerste bestuur werd vastgesteld als volgt:

- Voorzitter, Raden Adipati Soerohadinegoro.
 Onder-voorzitter, Raden Poerbowinoto.
 Secr.-thesaurier, Mas Joedodiwirjo.
 Commissarissen, Raden Kertodiprodjo, Raden Soemadjojo, Mas Poerwodinoto, Mas Soedigdo-arto, Mas Martodihardjo.

Het aantal leden bedroeg 294, waaronder tal van Nederlandsche autoriteiten.

Hoewel nog geen twee jaren bestaande, is het praktische nut en de levensvatbaarheid der vereeniging reeds bewezen en wordt het niet onmogelijk geacht, dat haar werk, met moreelen steun en praktische medewerking, zich geleidelijk over geheel Java zal uitbreiden tot heil van de bevolking.

De vereeniging bewerkt niet alleen de gemeedewerking, met het woord door allerwege populaire lezingen te houden, doch zij propageert ook metterdaad, zij geeft n.l. demonstratieve voorlichting op het gebied van land- en tuinbouw, vee-, visch- en pluimveeteelt.

Zij doet dit op bij uitstek Javaansche en voor den desaman bevattelijke wijze.

Aldus werkt de vereeniging aan primitieve voorlichting der bevolking en brengt deze geleidelijk de kennis bij, welke zij behoeft om het hooger staande werk van den landbouwvoorlichtings- en veterinaire dienst beter te begrijpen en te waardeeren.

Er werd inniger contact gekweekt tusschen bevolking en hoofden.

Herhaaldelijk richt de desaman zich thans om advies tot de hoofden.

Vele desahoofden melden zich als lid aan en er is eene voortdurende toenemende belangstelling te constateeren.

Opvallend is het aantal Landraadzaken gedurende jaren 1921 en 1922 in de afdeling Magetan bekend.

Terwijl in het jaar 1921 een totaal van 503 zaken werd voorgebracht, bedroeg dit aantal in 1922, 283.

Daarvan werden respectievelijk 217 en 173 naar den Landraad verwezen.

Niet tot klaarheid werden gebracht in 1921: 236 zaken in 1922: 110, terwijl respectievelijk 88 en 76 verdelingen plaats vonden.

Mardi-Poerno bevordert zooveel mogelijk de Nederlandsche nijverheid.

Voorloopig steunt zij de koperbewerking met kapitaal voor grondstof en helpt ze de afgeleverde stukken zoo voordeelig mogelijk te verkoopen, terwijl ze steeds op verhooging van kunstwaarde aanspreekt.

Langs dezen weg zal ze geleidelijk invloed krijgen, ook op andere vakken van nijverheid, als: textiel- en ijzersmederij, leerbewerking, leerlooierijen, enz., die zij alle zal trachten op te voeren tot de hoogst bereikbare volmaking in verband met de beschikbare middelen.

Lunchroom

DE OUDE VETTE HEN

DEN HAAG bij het Stadhuis

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Ten gevolge der heerschende malaise wordt het bestaan van genoemd blad bedreigd.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Dansen leeren in 4 Lessen

Aan de ACADEMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

: Bezuidenhoutsche weg 11 :

bestaat gelegenheid tot onderricht in de dansen die thans in de Hoofdsteden van Europa en vogue zijn.

Aan beginners van elken leeftijd, zoowel aan hen, die elders geen resultaat bereikten wordt gegarandeerd, dat zij na vier lessen overal kunnen dansen.

Inlichtingen dagelijks van 11 tot 12 en van 2 tot 9 uur.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

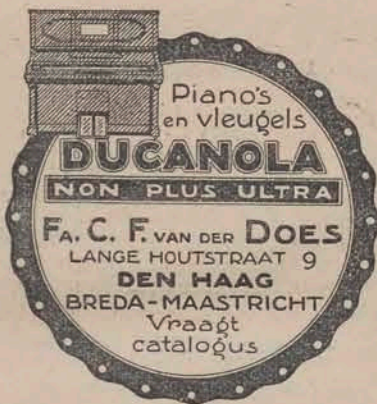
NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 'S-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Depositio's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs. s.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

de maand en de dag van het huwelijk vastgesteld en was het in de wederzijdsche gezinnen gedurende één of meer maanden eene drukte van belang voor het gereedmaken van de versnaperingen, het vervaardigen van bloemen van papier, enz., waaraan ook de familieleden medehielpen.

Daarna moest de bruidskamer worden versierd. Het slaapvertrek werd met bloemen van papier beplakt en achter de zitplaats van het bruidspaar werd een met papieren bloemen versierde spiegel geplaatst (in Menado poade genoemd), zoodat de gasten en het publiek dat paar van voren en van de achterzijde konden bewonderen.

Tot heden onderscheidt men in Menado twee soorten van huwelijken, n.l.:

a. het binnenhuwelijk (kawin masoek), d.i. dat de bruidskamer binnenshuis van de bruid is in orde gemaakt, hetgeen er op wijst, dat de man zijn intrek neemt in het huis der bruid;

b. het buitenhuwelijk (kawin kaloean), d.i. dat de bruidskamer in het huis van den bruidegom in gereedheid is gebracht en het bewijs is, dat de vrouw ten huize van haar man gaat wonen.

Vooraf gedurende de laatste week vóór de huwelijksplechtigheid hebben de wederzijdsche ouders het bijzonder druk.

Van bruidegoms zijde moet gezorgd worden voor de noodige geleiders in den stoef, voor de noodige bijenwas, waarvan 4 stuks de grootte moeten hebben van een pinangstam, voorts voor het maken van de noodige versierselen van bladeren en papier, voor een wegwijzer, bekken-slaggers, voor de noodige kinderen, die de bijenwas moeten overbrengen en voor de versierselen, welke van de bijenwas moeten worden gemaakt.

De ouders van de bruid moeten eveneens zorgen voor de noodige geleiders in den stoef, voor een paar kappers, voor het leenen elders van met goudgestikte kleedij, haarversierselen, enz.

Vroeger was het gebruikelijk de huwelijksvoltrekking 's avonds tusschen 8 en 9 uur te doen plaats hebben en dan tevens 100 Meter van den openbaren weg vóór de woning met groen te versieren.

Kinderen gingen vóóraf uit om familieleden en kennissen uit te noodigen tot het bijwonen der plechtigheid en den rondgang.

Van de zijde van den bruidegom kwamen de familieleden al spoedig uit zichzelf, ten einde mede te helpen aan de beredding en brachten dan teng en bladeren en bloemen van bijenwas mede.

Het vertrek van de bruid ging gepaard met het afsteken van eene groote hoeveelheid vuurwerk.

Doch daarmede was de huwelijksvoltrekking, die reeds veel geldelijke opofferingen van de zijde der ouders had gevraagd, niet afgelopen.

In het geval van „kawin masoek” bleef de vrouw als vrije vrouw in haar eigen woning, doch in het geval van „kawin kaloean” bleef zij gedurende 3 dagen in haar vertrek opgesloten.

Op den derden dag had wederom een groot feest plaats in tegenwoordigheid van wederzijdsche familieleden en was de bidtafel in gereedheid gebracht, voor welke het jonge paar knielde en voor het Opperwezen getuigde, dat zij door den huwelijksband waren vereenigd.

Na het gebed mocht zij de kamer verlaten. Daarna had opnieuw een feestmaaltijd plaats.

De uitnodigingen daartoe waren geschied door den bruidegom persoonlijk, die, vergezeld van 2 geleiders en onder een rood zonnescerm, bij de familieleden rondging.

Den volgenden avond had de rondgang van het jonge paar plaats, begeleid door muziek en gevolgd door dragers van de door de wederzijdsche familieleden aangeboden papieren versierselen, waarbij dezen een bezoek werd gebracht en bedankt voor al de hulp, welke zij en het ter beschikking gestelde personeel hadden verleend.

Zoo waren de huwelijksgebruiken vroeger, waarvan thans zoo weinig is overgebleven.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

Versiering van de bruidskamer, het in gereedheid brengen van de poade of zitplaats voor bruid en bruidegom, de papieren bloemenversiering, wegwijzers, bekken-slaggers, het derdedaagsche feest, de avondrondegang en zooveel andere gebruiken meer, zijn sedert een tiental jaren in onbruik geraakt, in verband waarmede de spreker aan de aanwezige ouders de vraag stelde, of dat niet fout is en of die verlaten gebruiken wellicht in verband staan met de godsdienstige voorschriften der Christenen?

(Wordt vervolgd.)

Literatuur-Overzicht.

Lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen de tweede herziene uitgave der Lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Ned. Indischen Archipel.

Uit het Voorbericht, hetwelk o.a. een uiteenzetting geeft van de toegepaste regels bij samengestelde aardrijkskundige namen, blijkt dat aanvankelijk het voornemen bestond een volledig aardrijkskundig woordenboek te geven, berustend op wetenschappelijke grondslag en met de bedoeling daarbij volkenkundige, aardrijkskundige en geschiedkundige factoren meer tot hun recht te doen komen. Dat boek, dan, volgens globale rekening, een 450.000 namen bevattend doch uit bezuinigingsoverwegingen is er voorloopig van afgezien. De thans verschenen uitgave bevat een totaal van ruim 26.000 namen, terwijl de oorspronkelijke druk van 1906 er nauwelijks 15.000 telde.

Men kan het betreuren dat aan het eerste voornemen geen gevolg is gegeven, want in de nu gegeven lijst van namen zonder meer, blijkt niet om welke reden sommigen zulk een belangrijke wijziging in de spelling ondergingen, m.a.w. van welk standpunt de Commissie, welke de lijst samenstelde, is uitgegaan.

Om verwarring te voorkomen en de zoo zeer gewenschte eenheid van spelling in de hand te werken zal het noodig zijn dat de ambtelijk voorgeschreven spelling (zie beneden) nu ook gevolgd wordt door hen, die nog steeds de voorkeuren gaven aan het behoud van namen welke zich eeuwenlang hebben gehandhaafd, namen waarvan men zou kunnen zeggen dat ze als het ware één zijn geworden met de geschiedenis der Nederlanders in den Indischen Archipel. Zal men voortaan dienen te schrijven bijv.: Selèbes (v. Celebes), Nieuw Guiné (v. Nieuw-Guinea), Sérán (v. Ceram), Bantén (v. Bantam), Belitoeng (v. Billiton), Songenep (v. Soemenep), Bengkoeloe (v. Benkoelen), Tapiannoeli (v. Tapanoeli), Tjerebon (v. Cheribon), Ríau (v. Riouw), Salajar (v. Saleier), Enzoóvoort.

Op den titel van het werk staat nog gedrukt: „Bij Gouvernementsbesluit d.d. 4 Mei 1922, No. 50, is bepaald dat de schrijfwijze der aardrijkskundige namen, zooals deze in dit boekwerk voorkomt, in alle ambtelijke bescheiden en publicaties zal worden gebezigd.” Deze toevoeging is waarlijk niet overbodig, want de eveneens officieele uitgave van 1906 schreef in een voorbericht voor „om voortaan in alle officieele uitgaven en in de briefwisseling de daarin aangegeven schrijfwijze zooveel mogelijk te volgen”. Aan dit voorschrift is echter nooit gevolg gegeven in gouvernementsuitgaven; de zooveer gewenschte medewerking werd alleen verkregen van geleerden en enkele wetenschappelijke instellingen.

Wanneer allen behulpzaam zijn om de beoogde eenheid van spelling in de hand te werken — of men het met de wijzigingen eens is of niet — dan zal de thans heerschende tweeslachtigheid spoedig een einde hebben genomen. Maar dan zal het ook aanbeveling verdienen de nieuwe aardrijkskundige woordenlijst een zeer ruime verspreiding te geven.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.

De Nov.-afl. bevat een artikel (met kaart) van D. de Jong: Eenige gegevens betreffende het Boven Karara-gebied (Celebes). Het beschreven gebied vormt in hoofdzaak het Toradjadistrict Kaloempang behoorende tot de onderafd. Mamoedjoe. Na een korte aardrijkskundige beschrijving, vraagt schr. meer aandacht voor de bevolking (afkomst, getalsterkte, godsdienst, wapenen, woningen, kleeding, middelen van bestaan: voornamelijk landbouw).

Merkwaardig zijn de mededeelingen van schr. over de goudgraverijen bij kampong Bobokam aan de Karara. Het goudvoorkomen moet daar blijkbaar van belang worden geacht, daar de bewoners zich niet alleen bepalen tot het wassen van goud uit rivierzand, maar werkelijke ertsgangen graven, soms tot wel 25 M. lengte.

De afl. brengt nog eene verhandeling van Dr. G. Schott: „Ueber die natürlichen Eigenschaften des Meerwassers in abgeschlossenen Becken, besonders in Niederländisch-Ost-

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

BESCHIKBAAR.

**ERNEST CASSUTTO
TANDARTS**
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Plantsoengedeelte)
(VROEGER Fred. Hendriklaan) Telefoon SCH. 61
LAGE VASTE tarieven

indien, tekst eener door den schr. gehouden voordracht in het Geographisch Instituut te Utrecht op 3 Juni j.l.

Cultura.

Dr. t Hoen schrijft in het Oct.-Nr. over een gecombineerd landbouw- en veeteeltbedrijf in Indië, naar aanleiding eener brochure van den hr. Opolski die niet in den handel is en getiteld: Voorloopige mededeelingen omtrent de tarwecultuur in Ned.-Indië.

„Sinds een aantal jaren zijn proeven genomen met het verbouwen van tarwe, o.a. door den heer Opolski in den Preanger en door de gouvernements kina-onderneming Tjinjirean. Het bleek, dat vooral op een hoogte van 4 tot 6000 voet op den vruchtbaren bodem van Pengalengan tarwe uitstekend wilde gedijen. En toen uitstekende resultaten werden verkregen met tarwezaad uit Portugeesch Timor, werden groote terreinen ontgonnen, waarbij bleek dat ten slotte uit een drievoudige oogstcontrole, verricht door het dept. van landbouw per H.A. 2300 K.G. werd verkregen, een recordcijfer voor zomertarwe.

De heer Opolski heeft er intusschen al dadelijk op gewezen, dat het van groot belang is, dat aan het bedrijf verbonden wordt een veestapel, daar het intensief verbouwen van tarwe in Indië slechts dan uitvoerbaar is, omdat deze veestapel de voor den akkerbouw noodige mest kan leveren, daar deze gewenschter is dan kunstmest. Waar aan tal van bijproducten als melk en vleesch in Indië groote behoefte is en de veestapel dus zoodanig geëxploiteerd kan worden, dat hij het noodige kan bijdragen tot verhooging der bedrijfsrentabiliteit, kan met kennis van zaken op beider gebied in Indië nog heel wat bereikt worden.”

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 13 (29 Sept. '23). Het ontwerp tot wijziging van de Koelie-ordonnantie, door Dr. R. Broersma. — Het grondwater en zijne beteekenis voor den landbouw (vervolg), door N. N. — Kamers van Landbouw, door Mr. J. de Riemer (ontleend aan Kol. Studiën, Aug. '23). — Soekaboemische Landbouwvereniging. — Detailverkoop van thee, door Dr. J. J. B. Deuss. — De sluipwesp-parasiet van den koffiebesenboek, door J. M. Lagerwerff, met Naschrift van S. Leefmans.

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw.

Onder het opschrift „Bodhisattwa van Plaosan” wijdt Prof. Dr. N. J. Krom in de Nov.-afl. eenige bladzijden aan de tempelgroep van Tjandi Plaosan, N. O. van de bekende Prambanan-tempels bij Jogjakarta. De schr. wijst op de bedrevenswaardige beschadiging en vernieling van deze ouden. Te Plaosan staan van het oorspronkelijk zeer uitgebreide complex nog slechts twee gebouwen overeind, d.w.z. het onderste gedeelte, want de bovenverdieping, die ook aanwezig moet zijn geweest, is geheel verdwenen. Het ontbrekende is weggeslept met voorkennis, ja zelfs met medewerking van autoriteiten. „Het is nog niet eens zoo heel lang geleden dat aan dezen ergerlijken toestand een einde is gekomen”. Prof. Kr. geeft ook eene afbeelding van een der Bodhisattwa's van Plaosan, waarvan het hoofd onlangs is gevonden en herplaatst door de goede zorgen van den afgetreden opzichter der Prambanan-oudheden, H. M. L. Rothe.

De hr. W. O. J. Nieuwenkamp publiceert eenige eigenhandige teekeningen van het uit- en inwendige van een voorraadschuur en een offerhuisje op Timor, vergezeld van een gedetailleerde beschrijving.

Dr. G. P. Rouffaer vergast de lezers op het eerste gedeelte eener chronologie der Dominikaner-Missie op Solor en Flores, vooral Poeloe Ende, ca. 1556—1638; en bibliographie over het Ende-forst.

Ten slotte eene bespreking door N. J. Krom van Dr. de Haan's Oud Batavia, voor zooveel de tekst betreft. Behoudens enkele opmerkingen over het ontbreken van een register en van bronnen-vermelding, spreekt Prof. Kr. met grooten lof over Dr. de H.'s arbeid, „het mooie en betrouwbare boek, waarin een degelijk geleerde, de eenige man die het kon schrijven, op levendige en onderhoudende wijze vertelt van een onderwerp dat hem lief is. Men zal er van leeren en genieten tevens.”

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 44. Proeven over de nitwerking van groenbemesting bij mais. (Korte berichten No. 36, uitgaande van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw te Buitenzorg). — Eenige in- en uitvoercijfers voor Java en Madoera over 1922. — Kultuurberichten. (Groot Rijstbedrijf te Selatdjaran). — Kleine mededeelingen. — Industriële mededeelingen, zooda mede de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft ditmaal literatuur over aetherische oliën, looistoffen, vruchten en groenten, voedings- en voedermiddelen.

Koloniaal Tijdschrift.

Inhoud van jaarg. 12, No. 6. De luchtballon, door O. Nieuwenhof f. — De wayang-kunst, door ir. A. J. H. van

Piano's Orgels
C. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's

Leeuwen. — Een stukje Riouw-geschiedenis, door Bestuurs-ambtenaar. — Bara Boedoer, door M. B. van der Jagt. — Het volksonderwijs in beheer bij de Zending, door Mr. J. E. van Hoogstraten. — Kannibalisme in de bovenlanden van het Sultanaat Asahan, dor A. Young. — Weduwen en wezen van Indische ambtenaren, door D. G. Stibbe. — Kroniek, door H. T. D. (Feestklanken. — Vlootmijmeringen. — Van duisternis tot licht. — Bestuursverkeveling. — Autonomie. — Bestuursvorming). — Vreemde koloniën, door S. — Economische Kroniek, door G. — Literatuur.

Eilanden in de baai van Batavia voorheen en thans.

Het Nr. van 27 Oct. van het Ned. Zeewezen (Oms Element) bevat een korte beschrijving, met historische bijzonderheden, van de vele eilandjes, welke in de baai van Batavia liggen. Men wordt getroffen door de echt Hollandse namen der eilandjes, waarvan die genoemd naar Hollandse steden de herinnering verlevendigen aan den tijd der Oost-Indische Compagnie, toen ze ook van veel meer beteekenis waren dan tegenwoordig. De hr. W. C. Wintgens zal het wel hinderen dat in zijn artikel een vervelende drukfout is geslopen, die dadelijk opvalt als men geen onbekende is in de oudere Indische literatuur.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 31. Kunst en kunstvaardigheid in Indië, door N. (vervolg). — De jubileumfeesten 1898—1923. Een grootsche hulde (in Bandoeng), door M. E. R. — Militaire krabbels (uit de oude doos), door H. N. (vervolg). — Boedoean (suikerfabriek in Oost-Java), door P. van Schilffgaarde (vervolg). — West-Indië. Curaçao. Het jubileum van de Koningin. — Opbrengst der middelen. — Suriname. De Boshneger thuis. — Een Boshnegerzaak (ontleend aan de N. R. Ct.). Hierbij een plaat: Een Boshneger uit Suriname.

Nieuw Indië.

Inhoud van 2en jaarg. No. 10 (Oct. '23). Het nationaliteitskriterium bij de samenstelling van de vertegenwoordigende lichamen, door C. A. — Het Indische geneeskundig onderwijs. — Indië en de internationale conferenties. — Korte inlichtingen. — Uit de pers.

Jaarverslag van den Topograf. dienst in Ned.-Indië.

Bij de Topografische Inrichting te Batavia is verschenen de 18e jaargang van het jaarlijksch verslag van bovengenoemde diensttak.

Rekening houdende met de opmerkingen van de Bezuinigingscommissie omtrent de „kostbare” bewerking van het jaarverslag over 1921, is het thans verschenene in een nog meer vereenvoudigd gewaad dan zijn voorganger uitgekomen en is ook de inhoud verkort. De „bijdragen van gemengden aard”, welke dit jaarverslag ook voor buitenstaanders zoo aantrekkelijk maken, zijn gelukkig ook thans behouden, hoewel de onderwerpen niet van dien aard zijn, dat ze algemeene belangstelling kunnen verwerven. De bijdragen zijn getiteld: Prof. Dr. J. A. C. Oudemans en diens werkzaamheden als chef van den Geografischen dienst, door ir. J. H. G. Schepers (met portret). — Rapport omtrent de bij de 2e Opn. brig. in beproeving geweest zijnden basistachymeter 14 van de firma Goerz, door H. J. K. Schuitenvoerder. — De bepaling van de geografische lengten van de astronomische punten op Sumatra met behulp van draadlooze tijdseinen, door ir. J. H. G. Schepers. — De Siteo Tjirompang, door H. J. K. Schuitenvoerder. — Nieuwe wegen der stereofotogrammetrie, door R. Montigel.

Natuurkundig Tijdschr. voor Ned.-Indië.

Inhoud van deel 83, afl. 2 (1923). Vulkanische verschijnselen en aardbevingen in 1922, door Dr. S. W. Visser. — Over de waarneming van de stootrichting van aardbevingschokken, door Dr. S. W. Visser. — Voorweekmethode en vitaliteit van zaden, door J. E. A. den Doop. — Halo's in 1922 te Weltevreden waargenomen, door Dr. S. W. Visser. — Beiträge zur Kenntnis der Pliozän-Fauna Java's, von J. B. van der Meer Mohr.

Ned.-Indisch Rubber- en Thee-Tijdschrift.

Uit den inhoud van No. 13 (15 Sept. '23). Het jaarboek van het Landbouwdepartement (vervolg). — De positie van de rubbermarkt. — Amerika's rubber-onrust, door W. L. Utermark (ontleend aan de Ind. Merc.). — De met thee beplante oppervlakte in Ned.-Indië gedurende 1922. — Oelongs en Pouchong-theeën van Formosa. — Ned. Indië's thee-export in gevaar. — Machinerieën bij de theeherleiding in gebruik, door Dr. J. J. Deuss. — Plantengroei en bodem.

De West-Indische Gids.

Inhoud der Nov.-afl. Surinaamsche Savanna's en veeteelt, door J. W. Gonggrijp. — Opbouw (vervolg: Europeesche kolonisatie in Suriname), door Tj. Pyttersen. — Aruba in 1816, door Dr. J. de Hullu. — In memoriam Mr. J. A. Baëza (met portret), door Mr. J. H. Abendanon.

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.
U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
hebben eigen ateliers te
BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors
Prop.: M. ANDRÉ,
4 rue Grétry, BRUSSEL
(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Bruckère).

BESCHIKBAAR.

**PIANO'S
RIPPEN**
P. Heinstraat 42
DEN HAAG
Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

Om goede zaken te maken

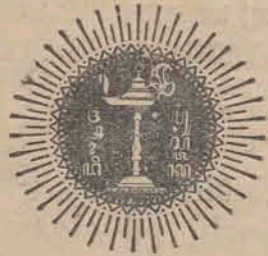
is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
Wij kunnen U momenteel aanbieden:
Complete Huiskamers van af f 315.-

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder dezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdebed van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet zischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en eereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en alle monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . .”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Ten besluite eene Opgave van titels, waaronder verschillende, welke wegens plaatsgebrek de vorige week achterwege moesten blijven.

Het tweede groote doopfeest van volwassenen op Zuid-Nieuw-Guinea, door P. Vertenten. (Java-Post, 5 Oct. '23).

De Nederlandsche taal in den Volksraad, door W. A. Th. (Neerlandia, Nov. '23).

Ir. Aquasi Boachi, prins van Ashanti, mijnningénieur (in Indischen dienst), door R. A. van Sandick. (De Ingenieur, 3 Nov. '23).

De Europeesche groot-cultuur in Indië. (Onze Band, Nov. 1923).

Handleiding voor het onderwijs in lichaams oefeningen aan de lagere school, samengesteld door F. H. A. Claesen. Uitgegeven op last van het Departement van Onderwijs en Eeredienst. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

De toepassing der Indische Grondhuur-ordonnantie, door J. H. Ritman. (In- en Uitvoer, 24 Oct. '23).

Regenval in het noordelijk deel van Sumatra's Oostkust, door Dr. J. Boerema. (Kon. Magn. en Meteorol. Observatorium te Batavia, Verhandelingen No. 11).

Verlag der Alg. Verg. van den Indischen Ondernemersbond, gehouden te Djokja op 26 April 1923, door J. H. Ochtman. (Publ. Ned. Ind. Landbouw Syndicaat, jaarg. XV, No. 24).

Overzicht van de Indische en Maleisch-Chineesche pers, 1923, No. 38. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Het statistiekrecht. — De Indische tariefwetgeving. (Mededeelingen van de Handelsvereniging te Medan, 15 Sept. 1923).

Nieuwe regeling voor de samenstelling en verkiezing van den Volksraad (vervolg). (Java-Post, 28 Sept. '23).

Over de Dajaks. Het huwelijk, door Pr. Sucundus. — Missielevens op Flores (vervolg), door Th. Koch. (Katholieke Missieën, Oct. '23).

Deux singuliers fétiches de l'île de Nias, par M. Kleiweg de Zwaan. Avec ill. (Revue anthropologique, 32, 1923, bl. 342).

The cultivation of sugar cane in Java. An elementary treatise on the agriculture of the sugarcane in Java and more especially on its cultivation on the Krian sugar estate. With. ill. (London, N. Rodger).

Weitere erfreuliche Nachrichten aus Nias, dem Lande der Erweckung (Berichte der Rhein. Missions-Gesellschaft 1923, Nov. 10).

The Tedi river district of Papua, by L. Austen. With map. (The Geographical Journal, Nov. '23).

Suriname.

Waar blijft de „kweekjes”-verordening, hebben wij in dit blad meermalen gevraagd. Onze lezers zullen zich herinneren, dat men in Suriname „kweekjes” noemt de kinderen — veelal meisjes — die in gezinnen te Paramaribo opgenomen worden om „verzorgd” te worden. Dat verzorgen laat niet zelden veel te wenschen over; in vele gevallen worden de kweekjes uitgebuit. Daartegen zou de verordening waken; maar nog steeds is die door de Koloniale Staten niet aangenomen. In een ingezonden stuk in „De West” van 18 September doet de heer Julius W. Lobato, hoofd eener openbare school te Paramaribo, de vraag die wij hierboven plaatsten en betoogt de wenschelijkheid van het tot stand komen der verordening. Door zijn werkkring is de schrijver in de gelegenheid de nadeelige gevolgen van het kweekjesstelsel waar te nemen. Het is dan ook niet de eerste maal dat hij een lans breekt voor de kweekjes.

In „De West” van 21 September een interessant onderhoud van den redacteur met den ingenieur M. Clère, die van het Lawagebied is teruggekeerd, waar hij een generale inspectie heeft gehouden over het placer der Compagnie des mines d'or de la Guyane hollandaise.

De heer Clère bevestigde weder den buitenge-

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

203
Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

wonen alluvialen goudrijkdom van het placer. Het heeft tientallen van jaren een productie van twee tot driehonderd kilogram goud per jaar opgeleverd en er is zeker genoeg om nog tientallen van jaren de ontginning voort te zetten.

Op de vraag van „De West” of het in de bedoeling lag om hydraulisch te gaan werken, antwoordde de heer Clère, dat hij die werkwijze niet de aangewezen achtte voor Suriname. Voor hydraulisch werken moet men kunnen beschikken over ruime watervoorraden, een aanzienlijk verval in het te bewerken terrein, over gravellagen van ten minste tien of twaalf meter dikte. De heer Clère zeide zich voor te stellen om excavateurs te laten uitkomen, werktuigen die, door stoom gedreven, de goudhoudende gravel opscheppen en verplaatsen. Dit zal een belangrijke besparing geven van handarbeid en waarschijnlijk van gunstigen invloed zijn op den eenheidsprijs. Nadere bijzonderheden konden nog niet worden medegedeeld, daar de heer Clère zijn rapport nog moet indienen bij het hoofdbestuur te Parijs, waar ten slotte de beslissing moet worden genomen.

Op de vraag van „De West” of de heer Clère ook zijn aandacht had geschonken aan de kwartsriffen op het placer, werd ontkennend geantwoord. Deze riffen zijn niet gemakkelijk bereikbaar en de exploitatie daarvan zal in den eersten tijd zeker niet aan de orde komen. Wel herinnerde zich de heer Clère dat vroeger rijke kwartsmonsters van het placer naar Parijs waren gezonden.

In verband met de sterfgevallen die onlangs op den militairen post aan de Lawa hadden plaats gevonden, verklaarde de heer Clère dat het onjuist zou zijn te meenen dat dit gebied buitengewoon gevaarlijk is voor blanken. Deze kunnen daar zeer goed wonen en werken, mits de noodige hygiënische maatregelen genomen worden. De jarenlange ondervinding op het placer leert dit.

Met genoegen constateeren wij, dat de belangstelling van de Nederlandsche dagbladders in Suriname meer en meer toeneemt. In bladen, waarin men vroeger nooit iets zag over dit overzeesche rijksgedeeft, vindt men in den laatsten tijd belangrijke artikelen daaraan gewijd. Dat is zeker een verblijdend verschijnsel. Moge het er toe leiden, dat de oogen geopend worden, dat de Nederlandsche ondernemingsgeest zich daarheen richt. Voor goed geleide ondernemingen, die moderne hulpmiddelen willen aanwenden, is daar veel geld te verdienen. Maar dan moet ook de verbinding met het Moederland beter worden, dan ze in de laatste jaren is. De „Oprechte Haarlemsche Courant” van 25 October wijdt daar een artikel aan, dat aldus eindigt: „Deze goede Nederlandsche kolonie, waar de bevolking zoo zeer aan ons land gehecht is, heeft recht op meer belangstelling van onze zijde, dan de laatste tientallen jaren het geval is geweest. En een goede 14-daagsche stoomvaartverbinding zooals vroeger is zeer noodzakelijk. De regeering dient te begrijpen dat één scheepje in de vier weken al te karig is. Zóó komt Suriname nooit tot bloei. En dit land kan bloeien, als men ernstig en krachtig wil, want rijk is het.”

Op twee artikelen van Mr. O. E. G. van Limburg Stirum in „De Nederlander” van 19 en 20 October over arbeidsmoeilijkheden in Suriname komen wij in ons volgend nummer terug.

In „Vragen des Tijds” schrijft de heer Tj. Pyttersen over „Suriname en de bananencultuur”. Het artikel handelt uitvoerig over de United Fruit Company. Wij laten een deel van de conclusie waartoe de schrijver komt hier volgen:

1. Suriname biedt voor de bananencultuur dusdanige voordeelen, dat zelfs mag worden gezegd: het land zal kunnen behooren tot de meest begunstigde bananenproducerende deelen der wereld.

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT
Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië		Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290		
	CURAÇAO CARACAS VENEZUELA		
	Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.		

2. Een machtig concern, beschikkende over een groot oppervlak vruchtbaar, in alle opzichten gunstig gelegen terrein zal ondanks de Panamaziekte de meest gewilde banaan, de Gros Michel, in voldoende hoeveelheid en tegen niet hooge kosten kunnen produceren.

Weer zoo'n Surinaamsche eigenaardigheid: drie personen, een jonge vrouw en twee jonge mannen die uit visschen waren gegaan en den 12en September in het bosch om Paramaribo verdwaald waren, zijn den 1en October gevonden. Dat menschen in het bosch verdwalen gebeurt in Suriname dikwijls, zonder dat men de noodzakelijkheid inzielt een paar politiehonden aan te schaffen. Men beweert dat deze hun speurzin in de warmte verliezen.

„De verdwaalden — zoo vertelt „De West” van 2 October — verklaren, dat zij geleefd hebben voornamelijk op kabbes (het hart van een palmboom). Een der verdwaalde jongelieden kon dit voedsel slecht verdragen, wat de reden is dat hij meer verzwakt is dan de anderen. Het gekste is, dat de jongelui verklaren, dat zij voortdurend in het bosch de trommelslagen hoorden van de Britsch-Indiërs in den polder en ook zich herhaaldelijk hebben hooren toeroepen door de patrouilles die op zoek waren uitgezonden. Zij zagen echter geen kans om zich te laten hooren, noch waren zij in staat om op het geluid af den weg te vinden. Een en ander schreven zij toe aan bovennatuurlijke middelen die hun tochtgenoot Adolpheine zou bezitten. De jongens wijten het ook aan haar dat zij verdwaald zijn. Met hun drieën uit visschen gegaan, zou de vrouw opzettelijk het verdwalen hebben veroorzaakt.”

„Wat wel een beetje gek klinkt”, voegt de berichtgever er goedmoedig bij.

Curaçao.

Erkenning van natuurlijke kinderen.

De *Amigoë* is het grootendeels eens met onze beschouwingen van verleden week. Het blad schrijft:

„De Raadsleden van de eerste groep noemen de daad der moeder van natuurlijke kinderen, om door een opvolgend huwelijk met een anderen man die vóórkinderen te echten, „een daad van hooge moraliteit.”

Die appreciatie zou die daad der moeder ten volle verdienen, wanneer zij tijdens haar concubinaat zulke lofwaaardige pogingen in het werk stelde om met den vader dier kinderen een wettig huwelijk aan te gaan. Nog veel meer zou zij doorslaande bewijzen van hooge moraliteit aan den dag gelegd hebben, indien zij te voren elk voorstel tot het leven in concubinaat met verontwaardiging verworpen en den verleider met verachting den rug had toegekeerd.

Wij gaan volkomen accoord met de tweede groep der Raadsleden, die van oordeel zijn, dat de beweegredenen voor een dergelijk huwelijk meestal „niet van zoo hoog ideëlen aard zijn”. In verreweg de meeste gevallen is die zoogenaamde „hooge moraliteit” niets anders dan een verlangen der moeder om een kostwinner te vinden voor zich en haar kinderen, daar in zeer vele gevallen de natuurlijke vader of wel hardnekkig weigert of althans in gebreke blijft zijn plicht tot alimentatie dier kinderen na te komen.

Het is zeker een geluk te noemen, dat zulk een moeder door een dergelijk opvolgend huwelijk in den regel tot een zedelijk leven terugkeert, dat dikwijls zelfs tot een zeer gelukkige echtverbintenis leidt.

Ook zonder die voorkinderen op dergelijke leugenachtige wijze tot zijn eigen kinderen te verklaren, neemt die man bij het sluiten van het huwelijk stilzwijgend de verplichting op zich ook voor die minderjarige kinderen te zorgen, evengoed als wanneer zij uit een wettig eerste huwelijk stam-

den, en zóó wordt toch feitelijk aan dat verlangen der moeder tegemoet gekomen.

Bovendien make men zich geen illusies, alsof die schandvlek van de onechte geboorte in werkelijkheid op die wijze door een opvolgend huwelijk zou worden weggenomen. Het publiek weet op dat punt veel te goed onderscheid te maken. *L'histoire intime* van de meeste families is bij de groote menigte veel beter bekend, dat men dit wel zou vermoeden en dikwijls zou wenschen. De ongeschreven levende traditie is van veel grooter gewicht en gezag dan de officieele Registers van den Burgerlijken Stand ons willen wijsmaken.”

Voz di Pueblo daarentegen bestrijdt het ontwerp en gaat daarbij uit van de veronderstelling, dat het burgerlijk gezag „aan een ieder het recht toe(kent) om een kind te erkennen..... zonder te treden in de vraag, of het kind werkelijk afstamt van den erkennenden vader.” In het volgend nummer wijst een inzender al gauw op de onjuistheid van dit uitgangspunt. De redactie stelt een antwoord in uitzicht, waarnaar wij benieuwd zijn.

Intusschen heeft het blad twee juiste opmerkingen gemaakt. Vooreerst blijkt niet voldoende, waarom de gouverneur naast de bestaande strafbepaling van dit strafbare feit een afzonderlijk misdrijf wil maken, nog wel met een strafmaximum van niet minder dan drie jaren beneden dat van art. 232 W. v. S. De gouverneur zegt wel, dat hij een delictum sui generis wenscht, om de menschen duidelijker aan het verstand te brengen, dat zij een ongeoorloofde daad plegen, maar beter dan deze maatregel zou gebruikmaking van het aangehaalde artikel helpen. En daarvoor, *Voz* zegt het terecht, zou de gouverneur zich niet bij den Kolonialen Raad, maar bij de justitie moeten vervoegen.

De Koloniale Raad.

Wij lezen in de *Amigoë*, dat de ondervoorzitter van den K. R., de heer Lansberg, wiens vertrek naar Curaçao ons ontgaan is, reeds half September daar teruggekeerd is. „Zoo langzaam aan wordt onze Raad weer voltallig,” zegt het blad.

8 tegen 3.

Voz di Pueblo, dat na langdurige afwezigheid in 5 nummers tegelijk (24 Aug.—21 Sept.) schijnt verschenen te zijn, blijkt de bedoeling van ons stukje in het K. W. van 16 Aug. 1923 goed begrepen te hebben. Het blad schrijft over het voorstel tot opheffing der schulterij: „Wat ons echter in deze zaak opvalt is, dat de Gouverneur niet zelfstandig tot de opheffing is overgegaan, maar eerst overleg moest plegen met den Minister van Koloniën. Wanneer de gouverneur in eene aangelegenheid van zoo zuiver plaatselijken aard overleg moet plegen met den Minister, wat moet er dan terecht komen van onze autonomie?”

Het bovenstaande zal het *Koloniaal Weekblad* wel helpen verklaren, waarom Suriname sedert 1901 acht gouverneurs en Curaçao maar vijf gehad heeft. Onze gouverneurs bewijzen blijkbaar meerdere gehoorzaamheid aan het Departement van Koloniën en hebben daardoor een langer politiek leven dan hunne collega's, die zich van tijd tot tijd vermeten voor hunne zelfstandigheid op te komen.”

Wij gelooven ook wel dat het niet aan plaatselijke storingen ligt. Ook op Curaçao blijft niet het langst wie zelf weet wat hij wil.

In dit geval is het bedenkelijke, dat blijkbaar de gouverneur zich tot Den Haag gewend heeft, en men niet begonnen is vandaar hem de wet te stellen. Hier zou plaats zijn voor een verwijt van inbreuk op de autonomie aan den gouverneur, van gelijken aard als bij de interpellatie-Marchant tot den Minister van Koloniën gericht werd. Hoe weinig recht laat men van beide kanten wedervaren aan den geest der laatste grondwetsherziening.

BESCHIKBAAR.

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT
MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

BESCHIKBAAR.

J. P. BATENBURG & Co's

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: **A. VAN BOXTEL**,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

FA N. LOEB, Noordeinde 107-109

TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het toneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.

(Top Naef in *De Amsterdammer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch toneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

Bezoekt de Tentoonstelling

van

Heulstraat 19 - Den Haag

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de vóórzaal, thans speciaal van Bataksche weefsels,

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's mid-dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het ge-bruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

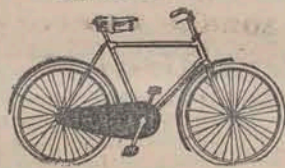
Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie *akar bahar* arm-banden tegen de rheumatiek à f 2.50 per stuk.

P. H. MATLA Pansier-straat 33 SCHEVENINGEN

Motor- en
Rijwielhandel

Reparatie-
Inrichting

MOFFELEN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

Uit den Verren Vreemde.

De Hindoe-Moslim twist in Punjab.

De spanning, die in Junjab tusschen Hindoes en Mos-lamen bestaat, geldt in haar tegenwoordigen vorm vooral een strijd van de Mohamedanen om meer rechten. Zij zijn in de meerderheid, maar zij staan in opvoeding bij de Hindoes ten achter, zij wonen voor een groot deel over 't land verspreid, de Hindoes meer in de centra van handel. Erkent de Hindoe zijn minderheid in aantal, alsmede in lichamelijke kracht, hij brengt zijn meerdere ontwikke-ling, zijn grooter bezit, zijn grootere bijdrage in de be-lasting en den van hem uitgaanden belangrijken invloed bij als factoren, die hem aanspraak geven op het behoud van een vooraanstaande plaats. De Islamieten vragen een over-heerschende stem in het bestuur der provincie, zoowel wat de administratie, als wat de gemeentelijke vertegenwoor-diging, als wat het onderwijs betreft. De anderen stellen hier weer tegenover, dat zij te waken hebben tegen de neiging der Mohamedanen om tot molest tegen hun land-geenooten van anderen godsdienst over te gaan.

Bestaat reeds sedert een halve eeuw animositeit, de tegenstelling is toch vooral scherper tot uiting gekomen sedert de verruiming van het gemeentelijke kiesrecht, vol-gens de nieuwe bepalingen. Kenden voorheen 38 van 101 gemeenten in de Punjab plaatselijke verkiezingen, dit aantal is nu met 11 vermeerderd, en het zal nog toenemen.

Het optreden van den heer Fazl Hoesein als Punjab-minister van onderwijs heeft nog in 't bijzonder roering in de gemoederen gebracht. Hij had een regeling getroffen, waardoor de onderwijs-instellingen in veel sterker mate dan tot dien 't geval was rekening gingen houden met de Mohamedaansche meerderheidsbelangen. Als protest hier-tegen traden de Hindoe-leden van de gemeenteraden van Lahore, Ferozepore, Moeltan, Ambala en Goezrat af.

Zoals 't steeds gaat waar twee partijen lijven, in tal van kwesties wordt de partij-noot gelegd. In eenige plaatsen is 't tot bloedige tooneelen gekomen. In Lahore, Amritsar, Moeltan sloegen deze tot afschuwelijke gruweldaden over. De leiders van het Indian congress zien tot hun ergernis, dat de orde niet te bewaren is wanneer de Britsche amb-tenaren zich niet met de zaak bemoeien, ja in Moeltan heeft de inlandsche overheid zelfs om de tusschenkomst van Britsche bestuursambtenaren moeten vragen.

Punjab, dat een barriere moest zijn bij de noordgrens van Indië tegen de woeste slammen, om zoo het overige rustig tot *selfgovernment* te laten komen, is nu een strook van onrust geworden, die zich niet alleen tegen de Hindoes richt, maar die Groot-Brittannië ook impopulair maakt als den overheerscher, die de Mohamedanen achterstelt. Kabool en Stanboel zijn hoog in eere. De Britsche regering treft het verwijt den koning van Hedchas te steunen, die de bedevaartgangers naar Mecca grooter moeilijkheden in den weg legt dan deze ondervonden toen de heilige plaats Turksch was.

Wij meenen hiermede het karakter van den strijd voldoende aangegeven te hebben. In de geheele streek tus-schen Moeltan tot Allahabad staan de godsdienstpartijen bitter tegenover elkander. Waren daar geen Engelsche troepen en ambtenaren dan zouden tooneelen, als die welke zich nu ook weer in Saharanpoer hebben afge-speeld, zeker in ruimer aantal voorkomen. De voornaam-ste leiders der vijandig gezinde partijen in de United Provinces doen beiderzijds hun best om de gemoederen te kalmeeren, maar de plaatselijke leiders in verschillende gemeenten hebben hiervoor geen oor.

Niettegenstaande de tot Engeland gerichte verwijten, wordt door alle ordelievende elementen toch ingezien, dat de rust alleen door Britsche bemiddeling te verzekeren is. Hierin ligt een leering voor hen, die meenen dat Br. Indië het reeds zonder Britsche meesterschap kan doen.

Spreekt dit antagonisme zich bij het noordelijke fron-tier 't sterkste uit, inderdaad bestaat het vrijwel door geheel Br. Indië.

Er ligt zeker iets zeer eigenaardigs in, dat die tegen-stelling sterker aan den dag is gekomen, door een toegeven aan het verlangen van de bevolking zelf naar meer aan-deel in de bestuurstaak, in de overtuiging rijp te zijn voor zelfregering. Door dit verlangen zijn Hindoes en Moha-medanen een korten tijd tot gemeenschappelijke actie ge-komen, doch ternauwernood is door de Britsche regering tot zekere hoogte er aan toegegeven, of zij staan feller tegenover elkander dan ooit. Het aanzien der Britsche overheid heeft erbij gewonnen. Wie niet zoo verblind is, dat hij door dik en dun aan de eenmaal voorgestane meening vast-houdt, moet inzien, dat in Britsch Indië eerst een strijd tusschen de godsdienstpartijen te vereffenen is, alvorens heil van zelfbestuur mag worden verwacht, tenzij men de onafhankelijkheid wensch in te zetten met een verwoe-den binnenlandschen burgeroorlog. Verdere opvoeding tot

UITZENDING DINERS

N. KEUR

TEL. M. 1133

Tel. M. 1133

DINERS AAN HUIS

BEZORGD: f 1.— TOT f 1.40

BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

GEZUSTERS PLATTEEL

Gediplomeerde Coupeuses

Atelier voor het maken van Avond-
en Wandel-Costumes

OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

verdraagzaamheid en tot het begrip van democratie be-hoefte nog in ruime mate de leiding van een bedwingende macht.

Zijn allen, die onder de Britsche vlag wonen, kinderen van één gezin?

In verband met het voorafgaande, is 't dubbel interes-sant dat de Rijksconferentie, die zich ten vorige male had uitgesproken voor gelijke rechtspositie van alle onder-danen der deelen van het Britsche rijk, in de verschillende deelen waarheen zij emigreeren, juist op aandringen van Britsch Indië deze vraag ook nu weer in behandeling ge-nomen heeft. De Britsch Indiërs, die in eigen huis den strijd tusschen Hindoe en Mohamedaan kennen, vragen voor zich in Canada, Australië, Kenya en Zuid Afrika gelijk burgerrecht als de daar immigrerende Britten. Weer heeft een meerderheid in de Rijksconferentie dit be-ginsel als juist erkend. Alleen Generaal Smuts kwam er tegen op; Z. Afrika onderscheidt Britten, Hollanders, Kaf-fers, Britsch Indiërs en wil om praktische redenen niet tot gelijkstelling komen. De 160.000 Indiërs zouden de blan-ken kunnen overstemmen. Elders denkt men er inderdaad niet veel beter over, al wordt het verbroederingsbeginsel in woorden verkondigd. Den Britsch Indiërs kan men 't spreekwoord van splinter en balk voorhouden.

Nederland en het Suez-kanaal.

Wij lezen in de N. R. Ct. Uit het tiendaagsche bulletin der Suez-kanaalmaat-schappij blijkt, dat, in duizend ton uitgedrukt, in 1922, vergeleken met 1913, van de Rotterdamse Lloyd 35 en van de Nederland 184 meer netto tonnage door het kanaal voer. Voor de geheele Nederlandsche tonnaat is het over-schot 875. Een ander kenmerk, vergeleken met de scheep-vaart van vóór den oorlog, is, dat thans veel meer landen verder dan het Suezkanaal erdoor worden bediend en wel Australië, China, Japan en Wladiwostok, Oost-Afrika en Suez zelf voor de raffinaderij. Aldus kan men zeggen, dat tegenwoordig de Nederlandsche vlag op alle zeeën, die zich verder dan dat kanaal uitstrekken, wappert.

Turkije republiek.

De Nationale vergadering te Angora is overgegaan tot den lang verwachten stap: zij heeft de republiek gepro-clameerd. Mustapha Kemal Pacha is tot president benoemd. Na een door de volkspartij, onder voorzitterschap van Kemal Pacha zelf gehouden vergadering, besloot de Raad van commissarissen af te treden. De nieuwe president ver-zocht Ismet pacha een kabinet te vormen.

Sedert een 3-tal jaren was de sultan reeds zonder eenige wereldlijke macht, de nieuwe Groote heer werd het vorige jaar door Kemal pacha al alleen als geestelijk hoofd der Turken aangewezen, in de hoop, dat hij als zodanig ook door alle over den aardbodem verspreide Mohamedanen zal worden erkend. De Nationale vergadering had de lei-ding der staatszaken, en deze liep weer aan den leiband van den energieke, bekwamen overste-staatsman, die 'nu officieel tot hoofd van den Turkschen staat is benoemd.

Het tijdperk waarvoor dit is geschied is volgens het ene bericht 4 jr., volgens het andere 7 jr. Waarschijnlijk blijft aan zijn positie meer invloed verbonden dan aan die van den president der Fransche republiek, wiens betee-kenis eigenlijk achter staat bij die van den Premier.

Heeft de Sowjet dadelijk van haar ingenomenheid met den Turkschen maatregel doen blijken, ook van Duitsehe zijde is groote belangstelling getoond voor hetgeen zich aan den Bosphorus afspeelt. De D. ambtenaren, die tijdens de bezetting van Konstantinopel door de geallieerden in het Zweedsche gezantschap werkzaam waren, zijn weer in het Duitsehe gezantschapsgebouw getrokken. De D. gezant-schapsraad, de hr. Holstein heeft de verklaring uitgespro-ken, dat D. al 't mogelijke zal doen om de vroegere econo-mische betrekkingen te herstellen. Vele D. ingenieurs, ge-leerden, handelsmannen hebben hun diensten aangeboden. De stoomvaartverbinding Hamburg—Konstantinopel moet ten spoedigste in werking treden.

Zoodra de politieke verhoudingen weer op dreef zijn zal het D. gezantschap naar Angora overgaan, ongeacht of andere mogelijkheden dit ook zullen doen.

De Tanin, die als officieus orgaan van Angora wordt beschouwd, spreekt over pogingen tot vorming van een Balkan-blok, als tegenwicht tegen de Kleine Entente. Het zou niet alleen Turkije, Albanië en Bulgarije laten samen-gaan, maar ook Hongarije en Italië omvatten.

De uitdrukking Balkan-blok zou dan meer doelen op het beheerschen der politiek in het Balkangebied, dan op een blok van Balkanstaten.

Ismet pacha is met zijn ministerie reeds voor de Nat-Verp. verschenen, zijn programma is aldus samen te vat-ten: kracht naar buiten en naar binnen.

Ferid Bey, min. v. binn. zaken, legde nadruk op het verzekeken van de veiligheid het bevorderen van den arbeid.

Het beste adres voor Indische Families

voor In- en Verkoop van hun Meubelen is en blijft het van ouds als solied en reëel bekend staande adres

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS

Gr. Hertoginnel. 252, Den Haag, Tel. M. 391

..... naast het kantoor van de Beton-Maatschappij

PFAFF naaimachines
zijn de beste. — Alleen verkrijgbaar bij
A. J. MEERPOEL
DEN HAAG Prins Hendrikstraat
hoek Roggeveenstraat
Telef. M. 4853.
DELFT Binnenwatersloot 26
Telef. 586.
Reparaties aan alle soorten en merken naaimachines. Speciale vakkundige emballering van Naaimachines voor Indië.

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooging
INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
TELEPHOON N°. 2512
DROGERIEN : : CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

De gouverneur-generaal der Philippijnen naar Ned.-Indië.
Generaal Wood, gouverneur-generaal van de Philippijnen, heeft van de regering der Ver. St. opdracht ontvangen naar Buitenzorg te gaan, ten einde met Mr. Fock eenige vraagstukken van bestuur te bespreken. In 1917 heeft zijn voorganger Harrison dit eveneens gedaan. Waarschijnlijk betreft het overleg onderwerpen van gemeenschappelijk belang. Misschien (heel misschien) wil Z. Excellentie echter ook wel eens terloops informeren en zelf kijken hoe Nederland 't stelt om buiten zoo heel verveelende binnenlandse moeilijkheden te blijven als Amerika met de Philippinos te beredderen heeft.

Mededeelingen.
Van het Dagelijksch Bestuur:
CONCEPT-NOTULEN
der Hoofdbestuurvergadering, gehouden op Zaterdag 27 October 1923, des namidd. ten 2 ure in het gebouw Heuistraat 17.

Aanwezig de Heeren Mr. W. Sonneveld, Voorzitter, F. van Peski, lid v. h. Dagel. Bestuur, Mevr. W. C. Clifford Koeg van Breugel—Roelofs (Breda), Meijuffr. J. van der Schuyt (Utrecht), de H.H. G. Calkoen (Amsterdam), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam), J. C. Baars (Apeldoorn), Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. (Deventer) en F. H. A. van der Brugh, Secretaris-penningmeester.

Afwegig zonder kennisgeving de Heeren R. Zuyderhoff, Onder-Voorzitter, J. P. Th. J. Brongdeest (Haarlem), Mevr. A. Dijk—Bruin v. Rozenburg (Apeldoorn) en J. Franke (Groningen). Met kennisgeving: J. A. van Hamel (Leiden) en H. J. M. Baumann (Arnhem).

De Voorzitter opent op het aangegeven uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom, inzonderheid de veraf wonende leden. S. stelt voor over te gaan tot de agenda en wel tot het punt 2, het Koloniaal Weekblad, bijaldien de notulen der vorige H.B.-vergadering den leden bekend zullen zijn uit het Koloniaal Weekblad van 28 Juni 11, No. 26. Aldus besloten brengt de Voorzitter thans, in aansluiting met het ter vorige H.B.-vergadering besprokene, uitvoerig verslag uit over den gang van zaken sindsdien ten opzichte van de redactionele aangelegenheden van het K. W. en leest hij ten slotte voor de nieuwe regeling waarbij de redactie voortaan zal komen te berusten bij het Dagel. Bestuur. Na beantwoording van eenige vragen uit de vergadering, verzoekt de Voorzitter tenslotte definitieve bekrachtiging der nieuwe regeling, welke met algemeene stemmen wordt verleend.

Punt 3. Herdenking 25-jurig bestaan der Vereeniging.
De Voorzitter zegt dat ofschoon hij voor zich, gelet op den algemeen benardten toestand, geneigd zou zijn elke feestelijke herdenking van dit feit achterwege te laten, hij toch recht moet laten wedervaren aan de meening van hen die van oordeel zijn dat zulk eene belangrijke gebeurtenis in het verenigingsleven niet kan worden voorbijgegaan. Spreker zegt dat met het oog op die herdenking enkele voorstellen zijn ingekomen om een blijvend aandenken daaraan te verbinden. En dan wenscht hij allereerst hulde te brengen aan de afdeling Amsterdam en inzonderheid aan den Voorzitter dier afdeling, den heer Calkoen, door wiens toedoen het volgende voorstel is gedaan:
„De oprichting van een Koloniaal Onderwijsfonds, waaruit bekostigd zullen worden de uitgaven verbonden aan de uitzending van Nederlandsche leerkrachten naar de Nederlandsche Overzeesche Gewesten, met het doel de beschikking te verkrijgen over een steeds grooter aantal personen op Onderwijsgebied, die bedoelde Gewesten uit eigen aanschouwing hebben leeren kennen.”
„Als eerste bijdrage aan dit fonds worde door de Vereeniging Oost en West ten laste van hare kas gestort een bedrag van: Een duizend vijf honderd gulden.”
De uitvoerige toelichting waarmede dit voorstel gepaard gaat, wordt op verzoek van den Voorzitter door den heer Calkoen voorgelezen en, waar gewenscht, mondeling aangevuld. De Voorzitter verzoekt zijne medebestuurleden hun oordeel over dit voorstel uit te spreken en verleent daartoe allereerst het woord aan den heer Dr. Zeijlstra, die overeenkomstig de bedoeling van den heer Calkoen, een nadere uitwerking noodig acht, maar overigens het voorstel zakelijk juist geformuleerd achtende, er zich zeer wel mede kan vereenigen. Spreker treedt daarover voorts in een breede beschouwing en zou het zeer toelichten indien als uitvloeisel van dit voorstel t.z.t. geografen die z.i. dan het eerst in de termen zouden vallen met een reisbeurs voor eenigen tijd naar Indië konden worden uitgezonden. De heer Marcella vindt ook het plan sympathiek, maar vreesst in de uitvoering, voor de kosten. Evenzoo de heeren Luitjes die in deze steun der Regeering wenschte

en Van Peski, welke laatste tot de slotsom komt dat zelfs met veler hulp, de financiële zijde van het voorstel groote bezwaren zal blijken op te leveren en zeker in deze tijden van malaise.
De Voorzitter zegt dat een plan als van den heer Calkoen vroeger reeds in Indië getracht is te verwezenlijken. S. staat enigszins sceptisch tegenover het plan, nog afgezien van de hooge kosten en vreesst dat men bedrogen zal uitkomen bij het gebrek aan enthousiasme zelf in de kringen van menschen die men zou willen helpen en meent, in tegenstelling met den heer Luitjes, dat in deze op den steun van de Regeering niet mag worden gerekend. Spreker vraagt den heer Zeijlstra of men ook niet zou komen op het gebied van het Comité van Ind. Lezingen en Leergangen. De heer Zeijlstra meent van niet.

Meijuffrouw van der Schuyt voelt veel voor het denkbeeld van den heer Calkoen, waardoor men Indië uit eigen aanschouwing zou leeren kennen.
De Voorz. vraagt den heer Calkoen of hij bij zijn voorstel niet allereerst gedacht heeft aan de jeugd, eerder dan aan de volmaking van het onderwijs. De heer Calkoen den Voorzitter en de andere leden beantwoordende, zegt dat hij het oog gehad heeft op de middelbare jeugd, die van Gymnasia en H. B. Scholen; voorts dat zijn voorstel, of beter dat der afd. Amsterdam, juist nu gedaan is met het oog op betere tijden, juist ook omdat de belangstelling voor Indië te gering is, hetgeen veranderen moet en waartoe ieder het zijne toe heeft bij te dragen en dat hij met dit voorstel getracht heeft om, terwijl hij afkeerig is van uitingen welke de zinnen streelen in moreelen zin op te bouwen.

De Voorzitter stelt thans voor om, met aanhouding van het voorstel-Amsterdam over te gaan tot de behandeling van de andere voorstellen. Dat van den Secretaris der Vereeniging bedoelt een blijvend band te vormen tusschen de Vereeniging en het Kolon. Instituut door de aanbidding aan dat Instituut van een gedenksteen, borstbeeld of boekwerk. S. zegt dat hij zich tot zijn spijt met dit voorstel niet kan vereenigen, maar wil gaarne het woord geven aan den Secretaris voor eene nadere toelichting. De Secretaris meent hierin zeer kort te kunnen zijn; zijne bedoeling is om met dit Instituut dat bij gereedheid de grootste koloniale inrichting — zelfs groter dan het Engelsche — beloofd te worden, door een geschenk in dien vorm eene blijvende verbinding te zoeken, gelijk zulks wel meer gebruikelijk is, wijzende hij hierbij op het Rotterdamsch Stadhuis.

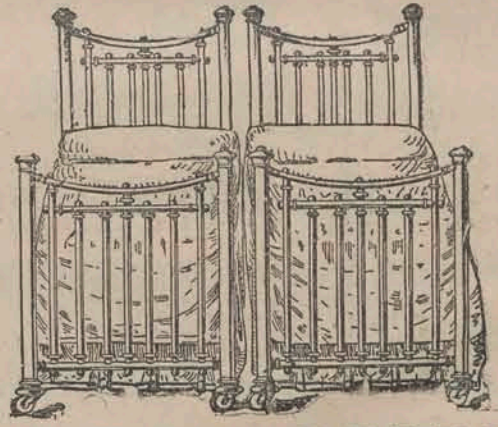
De Voorzitter zegt dat de heer van Peski voorstel om eens in een te bepalen aantal jaren een gouden medaille, b.v. een „Oost en West-medaille” met diploma te doen uitreiken aan hem of haar die zich ten opzichte van het doel der Vereeniging — de versterking van den band tusschen Nederland en de Overzeesche Gewesten — bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt, een voorstel waarbij de Voorzitter zich wel zou willen aansluiten. Den heer Marcella lacht dit denkbeeld ook toe, wegens de geringe kosten. De Voorzitter zegt, dat mochten de kosten werkelijk zoo gering blijken te zijn, combinatie met andere voorstellen altijd nog zou kunnen worden overwogen. Hij brengt thans de gedane voorstellen in stemming, met dezen uitslag, dat de dames Clifford en v. d. Schuyt en de heeren Baars en Calkoen het voorstel van laatstgenoemden ondersteunen, terwijl de overigen zich uitspreken ten gunste van het voorstel van Peski dat het Dagel. Bestuur tot het zijne maakt en alzoo voor uitwerking in aanmerking is gebracht.

De heer Baars zou gaarne zien dat op den herdenkingsdag in alle afdelingen een propaganda-avond zou worden gehouden.
De Voorzitter verneemt dit met genoegen en benut deze gelegenheid den heer Baars en het Bestuur der afd. Apeldoorn lof en hulde te brengen voor de onvermoeide pogingen om Oost en West tot hooger en bloei te brengen. Het programma van de te houden tentoonstelling Nieuwenkamp, waarvan de heer Baars voor ieder der H. B.-leden een exempl. heeft medegebracht getuigt hiervan opnieuw en in het algemeen van de groote werkzaamheid welke deze afdeling ontwikkelt.

De heer Luitjes sluit zich gaarne aan bij het denkbeeld van den heer Baars, maar wil toch ook met de finantiën rekening blijven houden. De heer Calkoen meent dat van het H. B. een circulaire zou kunnen uitgaan, de wenscheijkheid uitsprekend van een viering als door den heer Baars aangegeven, met de toezegging dat het H. B. in de speciale onkosten tegemoet zal komen.
De Voorzitter verstrekt thans nog enkele algemeene mededeelingen, o.a. dat de Vereeniging zich ter gelegenheid van het Regeeringsjubileum op de cour ten Hove heeft doen vertegenwoordigen en stelt daarna de rondvraag. De heer Marcella maakt van deze gelegenheid gebruik te informeren of, en zoo ja, welk contact de Vereeniging gehad heeft met de Indische vorstelijke personen die thans hier te lande vertoeven. De Voorzitter beantwoordt die vraag,

DE
„ADI POESTAKA”
UITGEVERS-MIJ EN
ALGEMEENE BOEKHANDEL
Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage
levert
ALLE WERKEN
OP ELK GEBIED
Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Wordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8½ tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”
hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.
Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuurleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

A. GRUDA & Co REINKENSTRAAT 8
TELEF. M. 2692
Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleeding naar Maat
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurrerende prijzen

IN KRINGEN
waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f. l. — Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

In den nu loopenden jaargang (Mei 1923—April '24) verschenen de volgende belangrijke, rijk geïllustreerde bijdragen:

- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- S. KALFF, Iets over Blitar.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. I. PAERELS, De Katoen-cultuur. De cultuur van Gambir in den Indischen Archipel.
- P. B., Boeatan's Expositie.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- Prof. Dr. PH. S. VAN RONKEL, Een nieuw boek over eene oude beschrijving van Indië en China.
- Jhr. B. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores) met naschrift door Dr. G. P. ROUFFAER.
- Een zilveren huldeblijk aan de Koningin uit Borneo's binnenland.
- W. O. J. NIEUWENKAMP, Een kort bezoek aan de eilanden Kisar, Leli en Roma.
- Z., De Sultan van Boeloengan.

Proefnummer wordt op aanvraag gratis toegezonden.

:: TRICOT ONDERGOEDEREN ::
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

daarbij mededeelende dat bezoeken zijn afgelegd in het Tehuis v. Ind. Studenten, in dat voor Ind. bedienden en bij Boeatan en dat Z. H. de Sultan van Boeloengan als lid der Vereeniging is toegetreden. De heer van Peski, lettende op de onvoltalligheid der vergadering brengt het instituut van plaatsvervangers in herinnering. Niemand verder het woord verlangende, sluit de Voorzitter de vergadering onder dankbetuiging aan de aanwezigen voor de betoonde belangstelling.

INDISCH ONDERWIJS COMITE.

ALGEMEENE VERGADERING op *Vrijdag 28 December a.s.* des namiddags te 2 ure in Hotel Terminus bij station Holl. Spoor.

Agenda:

10. Exposé der werkzaamheden etc. van het dagbestuur sinds de oprichting van het Comité.
 20. Verkiezing van leden van het algemeen bestuur.
 30. Rondvraag.
- Na sluiting der vergadering wordt een algemeene bestuursvergadering gehouden.

Van de Redactie:

De wnd. Bibliothecaris van het Koloniaal Instituut, de Heer Th. F. A. Delprat, verzoekt ons plaatsing voor het navolgende:

De Centrale Boekrij van het Koloniaal Instituut en aangesloten boekerijen zullen tusschen 15 November en 15 December e.k. overgebracht worden van Plantage Middenlaan 15 naar het nieuwe gebouw aan de Mauritskade.

Gedurende een gedeelte van dien tijd zal de leeszaal voor bezoekers *gestoten* zijn en zullen geen boekwerken e.d. geleend kunnen worden. De juiste data van sluiten en weropenstelling zullen nader bij advertentie bekend gemaakt worden.

Men wordt in verband daarmee verzocht eventuele aanvragen *vóór 10 November e.k.* te willen indienen en geleende werken, waarmede men gereed is gekomen *vóór dien datum* terug te zenden: Plantage Middenlaan 15.

De onderafdeeling Boekverkoop zal vanaf 15 December e.k. in het nieuwe gebouw gevestigd zijn; *vóór dien datum* geschiedt de verkoop Plantage Middenlaan 15.

Amsterdam, 1 November 1923.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

LEZING over: *De schoonheid en den rijkdom van Indië*, getoetst aan onze kennis en belangstelling, met lichtbeelden, op *Vrijdag 9 November 1923*, des avonds te 8 uur, in de hovenzaal van de Oranje-Sociëteit, Prins Hendrikplein, te houden door den heer P. J. Zürcher, journalist.

Toegang voor de leden met een(e) introducé(e).

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

- Mej. H. Niekerk, W. A. Hoeve, Den Dolder.
- Mej. S. Ferwerda, P. N. Klink, Nic. Beetsstraat 24 te Utrecht; als verpleegsters 1e klasse bij het Krankzinnigenwezen.
- Mr. N. S. Blom, Craaf van Burenstraat 6, Deventer, als rechterlijk ambtenaar.
- Mr. B. J. F. Steinmetz, Vossiusstraat 24, Amsterdam, als tijdelijk ambtenaar bij het Departement van Financiën.
- C. Haring, Nassauweg 21, Wageningen, als houtvester bij het Boschwezen.

BESCHIKBAAR.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht.

- Mejuffr. A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181. — Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde lagere klassen H. B. S.
- L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheel omvang.
- J. ISRAEL, oud-adjt., Translateur v. d. Javaansche taal, Soestdijk. — Javaansch. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.
- A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
- M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.
- J. J. F. SCHREUDEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkerksstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
- JOS. SUYS, Candidaat-Notaris, Leeraar M. O. opleiding groot en klein notarisexamen, repeteert burger- en handelsrecht, van Boetzelaerlaan 174, Den Haag.
- J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat 45. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.
- P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.
- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Mutaties van 31 Oct. tot 7 Nov. 1923.

Nieuwe leden.

- Dr. H. F. R. Hubrecht, Voorzitter v. d. Vereeniging „Het Koloniaal Instituut”, Amsterdam, Amstel 179. f 5.—
- P. Puype, Apeldoorn, Burgemeester Futein Noltheniusstraat 14. f 5.—
- M. A. Burgemeestre, Beheerder 1e klasse Pandhuisdienst-Den Haag, Obrechtstraat 479. f 5.—
- L. L. Nelissen, Den Haag, Archimedesstraat 4. f 5.—
- W. H. M. Schadee, Amsterdam, Prinsengracht 839. f 5.—

Afschrijven.

Mr. G. A. G. Pieters, voorzitter landraad te Tangerang.

Adresveranderingen.

- A. J. Koens, O.-I. Ambtenaar m.v. van: Lunteren naar: Amsterdam, Sarpthiepark 89. f 5.— (Contributie 1924 reeds voldaan).
- Mr. J. H. Abendanon, van: Den Haag, Jan v. Nassaustraat 43 naar: Grand Hotel Europa te Las Palmas.
- Mr. J. B. R. J. T. Pilon, van: Den Haag, Duinweg 15 naar: Rome, Poste restante.
- Mej. L. H. M. Engelenburg, Den Haag, van: Johan v. Oldenbarneveltlaan 8 naar: Prins Mauritslaan 12.
- Dr. E. Moresco, Oud Vice-President Raad van Indië, van: Weltevreden naar: Den Haag, 1e v. d. Boschstr. 6. f 5.—
- H. van Kol, Lid van de Eerste Kamer, van: Remouchamps naar: Den Haag, Amalia van Solmsstraat 114. f 10.—
- K. W. L. Bezemer, Adm. Ambt. B. B. van: Wageningen Rijksstraatweg 59 naar: Weltevreden, Dep. B. B.
- S. van der Harst, Adm. Ambt. B. B., van: Den Haag, Ant. Duyckstr. 89 naar: Weltevreden, Dep. B. B.
- N. A. van Wijk, Adm. Ambt. B. B., van: Zaandam naar: Weltevreden, Dep. B. B.
- H. H. Geul, Beheershouvester, van: Buitenzorg, Dep. v. Landbouw naar: Malang, Daendelsboulevard.
- J. M. Gilliam, Commissaris v. Politie 1ste klasse, van: Weltevreden, Dep. B. B. naar: Batavia, Hoofdbureau v. Politie.
- J. C. Nonnekers, Leeraar A. M. S., van: Weltevreden, Dep. v. Onderwijs naar: Djokdja.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

PAUL J. JACOBS
2de Sweelinckstr 73a, h. 2de v. Blankenburgstr.
DEN HAAG

Horloges, Klokken, Pendules, Carillons, enz.
GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING
Atelier voor alle Reparatiën
Export naar Oost- en West-Indië.

instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.

Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MÜNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-Islam.
 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De theecultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijsteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
1. Over Bali en zijne bewoners.
 2. Bevolting in Nederlandsch-Indië.
 3. Kinderminnaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

B. Beleefde verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (hetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

BESCHIKBAAR.

Asschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS
 Wijnhandel

Kantoor:
 Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in
ROYAL BARSAC
 Grand Vin Etampé
 à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Supérieur
 à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.

MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOONH. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
 's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
 Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
 Stemmen en Transporteeren**
 tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
 bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
 UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

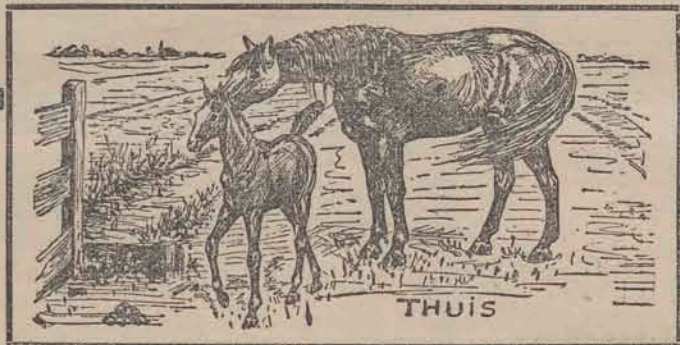
Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
 Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
 niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
 onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
 maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

BESCHIKBAAR.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
 Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
 desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
 termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
 dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
 verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
 dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
 chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
 Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
 Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
 v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.
 GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

**DAMES-, JONGEDAMES-
 en
 KINDERKLEEDING**

in
grootste verscheidenheid

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”
 KATTENBURG & Co.
 AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
 ROTTERDAM

**Uitrustingen
 voor de Tropen**

Op aanvraag toezending
 van catalogus

Onze reizigers
 zijn door
 het geheele land
 te ontbieden.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
 APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
 's-Gravenhage - Winnipeg
 Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg